

Årsrapport 2019

Hamar bispedømme

DEN NORSKE KIRKE

INNHold

DEL I. LEDERS BERETNING **1**

DEL II. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL **3**

DEL III. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER - **6**

A.	SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK	6
B.	RESULTATER OG MÅLOPPNÅELSE 2019	7
	B.1 GUDSTJENESTELIV	8
	B. 2 DÅP OG TROSOPPLÆRING	11
	B. 3 KUNST OG KULTUR	15
	B.4 KIRKE OG SAMFUNN	16
	B.5 REKRUTTERING	21
	B.6 DEMOKRATI OG EFFEKTIVITET	27
C.	BISKOPENS VIRKSOMHET	28

DEL IV. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN **31**

A.	HMS/ARBEIDSMILJØ	31
	SYKEFRAVÆR INKL. VURDERINGER	31
	MEDARBEIDERUNDERSØKELSEN	31
	RUTINER FOR INTERN VARSLING OM KRITIKKVERDIGE FORHOLD	32
	RUTINER FOR VARSLING OM AVVIK	32
	RETNINGSLINJER FOR HÅNDBLING AV RUSMIDDELPROBLEMATIKK OG ETISKE RETNINGSLINJER	32
B.	LIKESTILLING	32
C.	VURDERING AV MISLIGHETSRIKHO	33

DEL V. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER **34**

DEL VI. ÅRSREGNSKAPET **36**

Del I. Leders beretning

Den norske kirkes visjon og strategi «Mer himmel på jord» er konkretisert gjennom Hamar bispedømmeråds visjon «Hellige rom for alminnelige liv». Visjonen og strategiene setter retning for den kirka vi ønsker å være, ved å knytte det hellige og det alminnelige sammen. Visjonen tar opp i seg begrep fra den apostoliske trosbekjennelsen, samtidig som den setter ord på den allmenne erfaringen av at det finnes hellige rom, og det folkekirkelige ønsket om at det skal være rom for alminnelige liv. Visjonen forteller om ei folkekirke som formidler livets og kjærlighetens Gud og utfordrer til handling. Som gir verdighet og håp gjennom evangeliet om Jesus Kristus, og som er tilstede der mennesker er.

Som en oppfølging av dette, har bispedømmet intensivert arbeidet med å opprettholde kirkens relevans i samfunnet. En tydelig satsing i 2019 var opprettelse av en ny 100%-stilling som studentprest ved Høgskolen i Innlandet slik at også studentene i Hedmark kan bli betjent av studentprest. I 2019 har vi videreført samarbeidet med Høgskolen i Innlandet, Anno Museum, Hamar bibliotek og Statsarkivet gjennom markeringen av «Bokas år». Samarbeid med forskjellige samfunnsaktører er viktig i ei tid der strukturer endres.

Ut fra en helhetlig og overordnet vurdering er det relativt sett god måloppnåelse på mange områder i Hamar bispedømme i 2019. En vurdering av resultater må selvsagt også ses i lys av de rammefaktorer og generelle samfunnstrender som influerer på vår virksomhet. Den norske kirke står sterkt i Hamar bispedømme, selv om tros- og livssynsmangfoldet i bispedømmet vokser.

Oppslutningen om dåp er høy (64,2 %), men har vært fallende over flere år. I 2019 er det færre dåp enn i 2018, men dette er også et utslag av lavere fødselstall i Innlandet. Andelen døyte av antall fødte sank med 2 prosentpoeng fra 2018 til 2019. Bispedømmet vil forsterke satsningen på dåp framover, med blant annet en kampanje for drop-in-dåp på forsommeren 2020. Arbeidet med å stabilisere oppslutningen om dåp er på sikt avgjørende for gudstjenestesøkning, deltakelse i konfirmasjon og bekreftelsen på folkekirkens oppslutning gjennom medlemstall.

Valgdeltakelsen i kirkevalg er en indikasjon på kirkens posisjon i samfunnet. Hamar bispedømme har høyest valgdeltakelse blant bispedømmene, selv om valgoppslutningen gikk ned i 2019.

Samlet ble det holdt 146 flere gudstjenester enn gudstjenesteforordningen av 1. januar 2018 har fastsatt (5588 gudstjenester). Variasjoner mellom prostiene vil bli fulgt opp ytterligere framover, ettersom enkelte prosti ligger under vedtatt gudstjenesteforordning.

Hamar bispedømme lyste ut 22 stillinger i 2019 mot 31 i 2018. Fra 2016 til 2019 er det tilsatt 72 prester, tilsvarende 62 % av alle prestestillingene. Samtidig har vi opplevd å ikke få noen søkere til flere av stillingene. 9 slike stillinger er ved årsskiftet bemannet av vikarer. Hamar bispedømme arbeider på flere fronter for å bedre rekrutteringen til kirkelige stillinger. Vi har egne rekrutterings-tiltak overfor ferdig utdannede, de som er i startfasen av utdanninga og de som har vært i jobb en stund. Vi har arbeidet videre med å styrke samarbeid mellom de to arbeidsgiver-linjene. Dette er en satsning sammen med kirkevergelaget i Hamar bispedømme. Gode rutiner for samarbeid gir i sin tur bedre ressursutnyttelse og måloppnåelse. I tillegg til dette har vi startet et eget prosjekt for å legge til rette for flere søkere til ledige stillinger i bispedømmet.

Sykefraværet går ned til 5,4 % i 2019 fra 5,8 i 2018. Fokuset på tematikken vil bli holdt framover.

Økonomistyringen fortsetter å være under god kontroll, og driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 1,65 millioner kroner. Det akkumulerte mindreforbruket er nå rett under 3 millioner. Overskuddsmidlene gir en buffer for framtida og handlingsrom for å kunne iverksette diverse tiltak av midlertidig karakter.

Tre år etter endrede relasjoner mellom stat og kirke kan vi observere flere utviklingstrekk som tyder på at båndene mellom folk og kirke fortsatt er sterke. Livsritene; dåp, konfirmasjon og gravferd samler store deler av befolkningen i bispedømmet. Lokalt tar kirken del i de fleste kommunale beredskaps-/kriseteam. Ved krevende hendelser har kirken en viktig funksjon i nært samarbeid med lokale myndigheter. Biskopen tar del i de årlige trafikkmarkeringene i samarbeid med Fylkesmannen, fylkeskommunen, kommunene, Statens vegvesen, Trygg Trafikk og Politiet. Biskopen deltar i det nye fylkesberedskapsrådet for Innlandet fylke. Lokalt holder samarbeidet mellom skole og kirke seg på et stabilt nivå med totalt 334 gudstjenester for skoler og barnehager 2019, sammenlignet med 333 i 2018. Samtidig som vi opplever at kirka er etterspurt på flere arenaer, er vi bevisst på at vi som kirke har et eget ansvar i å utvikle disse relasjonene videre. I lys av nye læreplaner for grunnskolen fra 1. august 2020, vil bispedømmet øke ressursanvendelsen på faglig utvikling i kirke/skole-samarbeidet.

For å nå ut til befolkningen som søker kirka, er det nødvendig at vi er tilstede på de arenaene hvor folk befinner seg. I økende grad søker folk på nett og bruker sosiale medier for å finne informasjon om tilbud og aktiviteter. Dette gjelder også informasjon om dåp, konfirmasjon og gudstjenester. Selv om kirka har utviklet mye kompetanse på dette området de senere årene, er det likevel store variasjoner mellom fellesrådene. Videre utvikling av menighetenes nettsider og nærvær på sosiale medier vil kunne styrke oppslutningen om kirken lokalt. I 2019 har bispedømmet initiert et kommunikasjonsprosjekt som vil pågå ut 2021 for å være proaktive og møte disse utfordringene.

Vi vil takke alle medarbeidere og frivillige i Hamar bispedømme som hver på sin måte har bidratt til at kirken oppleves som «Hellige rom for alminnelige liv» for innbyggerne i Hedmark og Oppland fylke.

Solveig Fiske
biskop

Gunhild Tomter Alstad
bispedømmerådsleder

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Hamar bispedømme var inntil 1. januar 2017 en statlig virksomhet underordnet Kulturdepartementet. Fra 2017 har bispedømmene vært regionale enheter knyttet til rettssubjektet Den norske kirke (rDnk).

Hamar bispedømme ble opprettet i nyere tid i 1864 og er ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmerådet har 10 medlemmer, inkludert biskopen. Bispedømmerådet i Hamar utgjør sammen med de andre bispedømmerådene kirkens høyeste valgte organ - Kirkemøtet. Landets biskoper danner i fellesskap Bispemøtet.

Bispedømmet blir ledet av to organer, biskopen og bispedømmerådet. Disse organene har felles administrasjon, med stiftsdirektøren som daglig leder.

Biskopens og bispedømmerådets myndighet og ansvarsområde følger blant annet av Kirkeloven, Gravferdsloven, Tjenesteordning for biskop, retningslinjer og reglement fastsatt av Kirkemøtet, og tildelingsbrev fra Kirkerådet.

Bispedømmerådet skal rette sin oppmerksomhet mot alt som kan bli gjort for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Rådet skal også fremme samarbeid mellom de enkelte menighetsråd, kirkelige fellesråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni.

Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor sin tildelte ressursramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, menighetsprester, prostiprester, studentprester, fengselsprester og bispedømmets administrasjon.

Biskopen leder prestetjenesten og har tilsynsansvar med menighetene og ansatte.

Bispedømmerådet og biskopen har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av regjering og Storting, Kirkemøtet og Kirkerådet. I 2018 vedtok bispedømmerådet en ny visjon og strategi for Hamar bispedømme: «*Hellige rom for alminnelige liv*». I visjonen understrekes det at folkekirken i Hamar bispedømme;

- formidler livets og kjærlighetens Gud og utfordrer til handling
- gir verdighet og håp gjennom evangeliet om Jesus Kristus
- er til stede der mennesker er

I 2019 var det i Hamar bispedømme 163 sokn. Fra 1. januar 2020 er det 162 sokn, etter at det høsten 2019 ble fattet vedtak om sammenslåing av Evenstad sokn og Stor-Elvdal sokn. Det er 48 kommuner knyttet til bispedømmet, med tilhørende kirkelige fellesråd. I 2016 slo fellesrådsområdene i Nord- og Sør-Odal seg sammen, slik at det er 47 fellesråd i bispedømmet. Bispedømmet har nært samarbeid med frivillige, kristelige organisasjoner og har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene gjennom Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM).

I Hamar bispedømme er det ti prostier som hver for seg er tjenesteområde for prestene. De øvrige ansatte i den lokale kirke har i hovedsak de kirkelige fellesrådene som arbeidsgiver.

Pr. 31.12.2019 hadde Hamar bispedømme 117 årsverk prestetjeneste, inklusive biskop. Det er 10,8 årsverk i bispedømmets administrasjon.

Fra 1. januar 2020 gikk kommunene Jevnaker og Lunner inn i Viken fylke. De øvrige 46 kommunene som er knyttet til Hamar bispedømme, utgjør fra 01.01.2020 Innlandet fylke.

Hamar er ett av de bispedømmene i landet der andelen av innbyggere som er medlem i Den norske kirke er høyest, med nær 79 % oppslutning i befolkningen.

Tabell 1: Oversikt over prostiene i bispedømmet

Prosti	Medlemmer og tilhørige i Dnk pr. 31.12.2019	Antall innbyggere pr. 30.09.2019	Antall utmeldinger fra Dnk 2019	Antall innmeldinger i Dnk 2019	Antall medlemmer og tilhørige i % av folketallet 2019	Antall medlemmer og tilhørige i % av folketallet 2018	Antall medlemmer og tilhørige i % av folketallet 2017
Hamar domprosti	44 055	59 967	194	37	73,5	74,4	75,5
Ringsaker	27 747	34 736	83	17	79,9	80,9	82,1
Solør, Vinger og Odal	42 568	52 394	114	31	81,2	82,1	82,7
Sør-Østerdal	28 211	35 938	100	32	78,5	79,3	80,2
Nord-Østerdal	11 943	14 796	42	6	80,7	81,6	81,7
Nord-Gudbrandsdal	20 616	24 064	51	14	85,7	86,1	86,1
Sør-Gudbrandsdal	36 048	47 029	161	22	76,7	77,5	78,5
Toten	46 122	58 974	167	34	78,2	79,2	80,1
Hadeland og Land	33 628	41 739	99	26	80,6	81,4	81,9
Valdres	14 299	17 631	68	6	81,1	82,1	82,4
Sum Hamar bispedømme	305 237	387 268	1 079	225	78,8	79,7	80,5

Tabell 2: Utvalgte volumtall

Volumtall for bispedømmet	2015	2016	2017	2018	2019
Antall dåpshandlinger	2 600	2 481	2 325	2 291	2 160
Antall konfirmerte	3 299	3 060	2 987	2 956	2 763
Antall kirkelige vigslar	693	658	635	652	577
Antall kirkelige gravferder	3 800	3 861	3 766	3 810	3 692
Antall gudstjenester totalt	5 823	5 944	5 818	5 685	5 737
Samlet antall gudstjenestedeltakere	436 939	423 027	407 528	395 597	387 331

Tabell 3: Nøkkeltall for årsregnskapet

	2015	2016	2017	2018	2019
Antall årsverk	129,9	126,4	129,5	128,5	127,8
Herav i prestatjeneste	115,2	112,7	116,4	115,0	117,0
Samlet tildeling budsjettgruppe 1A	101 000 000	104 216 000	118 131 000*	110 664 000	112 260 000
Utnyttelsesgrad budsjettgruppe 1A	101,2 %	100,6 %	100,3 %*	99,0 %	99,2 %
Driftsutgifter	102 163 202	104 884 182	118 487 911*	109 535 000	112 147 928
Lønnsandel av driftsutgifter	88,4 %	90,9 %	93,7 %*	89,1 %	90,1 %
Andel lønn brukt i prestatjenesten	89,0 %	89,6 %	90,2 %*	89,1 %	89,8 %
Lønnsutgifter pr årsverk	695 522	754 269	857 322*	765 456	790 983

*Inklusive pensjonsutgifter i 2017 – lagt på sentralt rettssubjektsnivå fra 2018

Del III. Årets aktiviteter og resultater

A. Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Hovedmål: Staten skal understøtte Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16.

Antall gudstjenester totalt økte i 2019 med 52 sammenliknet med året før, tilsvarende 0,9 %. Dette er høyere enn forordningen, og krever en gjennomgang av tilbudet av gudstjenester i 2020. Vi kan ikke si oss fornøyd med at gudstjenestedeltakelsen synker med 2,1 % i forhold til 2018, selv om reduksjonen er lavere enn de siste årene. Bispedømmet har nådd målet med å opprettholde gudstjenestetilbudet, mens målet med å øke oppslutningen om gudstjenestene ikke er nådd.

Det er en reduksjon fra 66,3 % i 2018 til 64,2 % i 2019 i andel døpte av fødte. I 2017 var dåpsprosenten 65,8. Vi registrerer at oppslutningen om dåp er rimelig stabil, og det viser seg at dåpen fortsatt står sterkt i Hamar bispedømme. Det samme er tilfelle for konfirmasjon, selv om konfirmasjonsprosenten av døpte 15-åringer går ned fra 83 % i 2018 til 82 % i 2019. Vi kan likevel ikke si oss fornøyd med at vi ikke når målet om å holde konfirmasjonsprosenten oppe.

Alle sokn har godkjente trosopplæringsplaner. 8 331 barn deltok i syv av breddetiltakene i trosopplæringen i 2019. Dette er 44 % av barna i målgruppen, en reduksjon med tre prosentpoeng fra 2018. Vi er ikke tilfreds med at deltakelsen sett ut fra målgruppen går noe tilbake.

Det er stabilitet i utviklingen vedrørende samarbeidet skole/barnehage/kirke fra 2018 til 2019. Samlet økte antallet skolegudstjenester med tre til 210, mens antall barnehagegudstjenester sank med to til 124. Over flere år er tendensen en svak nedgang. Noe av denne utviklingen skyldes nedleggelse av grendeskoler og sammenslåing av skoler.

Antall konserter og kulturarrangement i kirkens egen regi, viser reduksjon fra 790 i 2018 til 740 i 2019. Antall besøkende totalt økte fra 54 951 i 2018 til 55 396 i 2019, en økning på 0,8 %. Isolert sett tilsier dette måloppnåelse. Vi er tilfreds med at å nå målet om at kirka skal gi rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

2019-regnskapet for Hamar bispedømmeråd viser et mindreforbruk på 1,65 millioner kroner. Dette tilsier at vi har en sunn balanse i driften, som gir økonomisk handlingsrom i 2020 og årene framover.

Vi registrerer at sykefraværet er 5,4 % i 2019, noe som er en nedgang fra 5,8 % i 2018. Målsetningen er å redusere til 5,0 %. Vi kan derfor ikke si oss tilfreds før målet er nådd.

Det var i 2019 i gjennomsnitt 2,1 søknader pr. utlyst stilling, en nedgang på 0,2 fra 2018. Mange stillinger har ikke søkere. Det er utfordrende at den generelle rekrutteringen til viglede stillinger har en fallende tendens.

Vi anser at bispedømmets ressursbruk har vært effektiv i 2019, både med tanke på utnyttelse av kapasiteten i presteskaper, arbeidsfordeling i administrasjonen og økonomiforvaltningen.

Utviklingen i Hamar bispedømme relatert til de langt fleste måltall, viser god stabilitet. Vi vurderer at en kvantitativ og kvalitativ styrking av Hamar bispedømmes, og Den norske kirkes tilstedeværelse på forskjellige digitale plattformer vil kunne gi økt måloppnåelse på en rekke parametere. Målrettet og god informasjon i digitale medier vil bidra til at vi når bredere ut og sannsynligvis øke oppslutningen om folkekirken.

B. Resultater og måloppnåelse 2019

Tabell 4: Måloppnåelse

Strategiske mål	Resultatmål	Resultat 2018	Resultat 2019	
Gudstjenestelivet blomstrer	Vekst i antall deltakere pr. gudstjeneste		Ned 2,1 %	
	Flere velger kirkelig vigsel		Ned 11,5 % fra 2018	
	Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe		93%, samme nivå som 2018	
	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet		Økning fra 2 til 3	
Flere søker dåp og trosopplæring	Oppslutningen om dåp holdes oppe		Dåpsprosent ned 2 prosentpoeng fra 66 til 64 %	
	Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil		Deltakerandel ned 3 prosentpoeng	
	Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe		82 % mot 83 % i 2018	
Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet	Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarr.		0,3 % nedgang fra 2018. 128 903 i 2019/129 328 i 2018	
	Flere åpne kirker		12 flere kirker. 86 mot 74 i 2018.	
Folkekirken engasjerer seg i samfunnet	Flere menigheter med diakonal betjening		Antall økt fra 58 til 76	
	Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge		Ned 19 %	
	Arbeid med religionsdialog styrkes		Én dialoggruppe, samt dialogmøter og tankesmie	
	Kirkens digitale nærvær øker		Facebook: Følgere økt med 275, dvs. 32 %	
			Nettside: Besøk økt 50 %	
			Instagram: Følgere økt med 128, dvs. 35 %	
	Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom		Media, sosiale medier, podcast, samarbeid andre aktører	
Samarbeidet kirke/skole styrkes		Barnehagegudstj.: Ned med 2 Skolegudstj.: Økt med 3		
Flere finner sin plass i kirkelig arbeid	Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes		9 vigslinger. 5 flere enn 2018.	
	Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka		3 % økning	
	Kirkelige medarbeidere trives i jobben		Medarbeiderundersøkelse: Positiv utvikling fra 2018	
			Sykefravær 5,4 %. 5,8 i 2018	
Tilbud for unge i menighetene styrkes		Deltakerantall stabilt til stigende		
Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon	Oppslutning om kirkevalg opprettholdes		Ned 3,7 % fra 2015	
	Reduksjon i administrative kostnader		Administrative kostnader er redusert	

B.1 Gudstjenesteliv

Mål: Gudstjenestelivet blomstrer

B.1.1 Antall gudstjenestedeltakere

Resultatmål: Vekst i antall deltakere pr. gudstjeneste

Tabell 5: Gudstjenestedeltakelse søn- og helligdager - og totalt

Prostier	Gudstjenestedeltakelse søn- og helligdag				Gudstjenestedeltakelse totalt			
	Gj snitt 2013-2017	2018	2019	Endring 2018-19	Gj snitt 2013-17	2018	2019	Endring 2018-2019
Hamar	39 616	38 070	36 357	-1 713	52 845	50 059	47 954	-2 105
Solør, Vinger og Odal	41 363	38 388	38 243	-145	50 937	46 404	46 161	-243
Sør-Østerdal	34 231	30 108	28 373	-1 735	43 169	40 325	38 403	-1 922
Nord-Østerdal	16 246	14 677	13 412	-1 265	20 271	19 175	18 216	-959
Nord-Gudbrandsdal	25 827	23 504	23 065	-439	34 200	30 758	29 650	-1 108
Sør-Gudbrandsdal	41 038	34 248	34 916	668	49 322	45 211	43 104	-2 107
Toten	52 440	45 660	45 726	86	65 106	57 252	58 636	1 384
Hadeland og Land	41 145	35 689	34 018	-1 671	49 371	42 583	41 469	-1 114
Valdres	25 995	24 568	24 873	305	30 885	28 735	29 502	767
Ringsaker	27 765	28 248	26 882	-1 366	35 689	35 095	34 236	-859
Sum - Hamar Bispedømme	345 666	313 160	305 865	-7 295	431 795	395 597	387 331	-8 266

I 2019 har det totale antall gudstjenestedeltakere i Hamar bispedømme en nedgang på 2,1 % sammenliknet med 2018, og ender totalt på 387 331. Reduksjonen er mindre enn den har vært de siste årene. Noe av forklaringen henger sammen med at totalt antall gudstjenester har økt i 2019 med 59. Antall deltakere på søn- og helligdager utgjør en nedgang på 2,3 %, noe mindre enn nedgangen mellom 2017 og 2018.

To prostier har en økning i gudstjenestedeltakere totalt; Toten (2,4 %) og Valdres (2,7 %). Begge disse prostiene øker antall gudstjenester med henholdsvis 8 % og 0,5 %, som leder til å se en sammenheng mellom økt antall gudstjenester og økt deltakelse. Prosten i Toten forklarer at økningen i gudstjenester ligger i «*større bevissthet om forordningen. Det er også resultatet av større autonomi og tydeligere lokalt ansvar i planleggingen*». Andre forklaringer som prostene trekker frem som bakgrunn for den totale nedgangen i gudstjenestedeltakere er antall dåp, konfirmanter og ujevn bemanningssituasjon.

Et interessant case er Engerdal, som har hatt en økning i antall gudstjenestedeltakere de siste fem årene, fra 3832 i 2015 til 4015 i 2019. Dette er en kommune med 1286 innbyggere (jf. SSB), og prosten i Sør-Østerdal beskriver årsaken til økningen med «*stor stabilitet i prestedtjenesten, gudstjenester godt integrert i lokalsamfunnets liv, og noen nye tiltak (eks. scootermesse utendørs i påsken)*». Dette viser hvor viktig det er å arbeide systematisk med hvordan man er kirke i sin kontekst, og i hvilken grad kirken klarer å ta pulsen på hva som trengs og skjer i lokalsamfunnet.

Tabell 6.: Forordnede gudstjenester

	Gjennomsnitt 2013-2017	2018	2019	Endring 2018-19	Ny forordning 01.01.2018
Hamar Domprosti	689	700	700	0	672
Solør, Vinger og Odal prosti	692	683	700	17	708
Sør-Østerdal prosti	555	558	566	8	555
Nord-Østerdal prosti	309	317	314	-3	347
Nord-Gudbrandsdal prosti	576	541	521	-20	520
Sør-Gudbrandsdal prosti	796	773	756	-17	631
Toten prosti	746	672	726	54	725
Hadeland og Land prosti	586	513	535	22	542
Valdres prosti	532	539	542	3	497
Ringsaker prosti	406	389	377	-12	391
Hamar bispedømme - sum	5 887	5 685	5 737	52	5 591

Selv om man ofte kan se en sammenheng mellom økt antall gudstjenester og antall deltakere, er det andre steder som ikke kan vise til den samme korrelasjonen. Også i Solør, Vinger og Odal (2,5 %), Sør-Østerdal (1,4 %) og Hadeland og Land (4,3 %) er det økt antall gudstjenester, men ikke økning i antall deltakere. Totalt sett har det vært en økning av antall gudstjenester på ca. 1 %. Svingningene i antall gudstjenester kan forklares ved at de tilpasser seg de nye forordningene.

Det er behov for både nye tanker og kreative grep i møte med synkende gudstjenestedeltakelse. Et slikt grep kan være noe prosten i Nord-Gudbrandsdal skriver om i sin årsrapport, der hun løfter frem at noen av prestene ønsker å etablere «referansegrupper for seg, som skal gi verdifull og systematisk tilbakemelding med tanke på bl.a. at gudstjenestene skal oppleves mer relevant for folk flest». Dette underbygges av medlemsundersøkelsen i Den norske kirke, som viser at kun 18 % av kirkens medlemmer har vært på gudstjenester der det ikke skjer noe spesielt, slik som dåp. Av disse 18 % er såkalt «grønn gruppe» størst, altså en gruppe som har sterk tilhørighet til kirken. Dette viser at det Hamar bispedømme har fremmet over flere år er riktig, nemlig å skape de gode anledningene for folk til å komme. Et jevnt arbeid med årshjul og involvering er et viktig fokusområde.

Mye av forklaringen ligger også i de generelle endringer i demografi og befolkningsnedgang. Hvis det ikke er barn i et sokn, vil de fleste tallene fort peke nedover, og det handler om, slik prosten i Sør-Østerdal skriver å «aktualisere folks tilhørighet utenom de anledninger som følger barnas livsløp».

Tabell 7: Nattverd

	2015	2016	2017	2018	2019
Antall gudstjenester med nattverd	2 838	2 924	3 330	2 944	2 950
Antall deltakere - nattverd	78 853	82 115	78 054	77 231	78 297

Tilslutningen til nattverd har falt 0,7 % sammenliknet med 2015. I den samme perioden har gudstjenestedeltakelsen i bispedømmet falt med 11 %. Den relative oppslutningen om nattverd målt blant deltakere på gudstjeneste har økt over disse 5 årene. Innføringen av trosopplæringsreformen, der nattverddeltagelse for barn er en integrert del av opplæringen, kan ha bidratt til at foreldrene finner det mer naturlig å gå til nattverd. I 2019 ble det forvaltet nattverd på over halvparten av

gudstjenestene i bispedømmet. Utviklingen viser at terskelen for å ta imot nattverden sannsynligvis er senket.

B.1.2 Vielser og B.1.3 Gravferd

Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel

Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe

Tabell 8: Kirkelig vigsel og gravferd

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-2019
Medlemmer og tilhørige	315 934	312 987	311 051	308 697	305 237	- 3 460
Folketall i Hedmark og Oppland	384 309	385 669	386 836	387 324	387 268	-56
Prosentandel medlemmer og tilhørige	82	81	80	80	79	-1
Kirkelige vielser	692	658	632	652	577	-75
Inngåtte ekteskap i Hedmark og Oppland	1 353	1 235	1 304	1 225		
Prosentandel kirkelige vigslar	51	53	49	53		
Kirkelig gravferd	3 810	3 861	3 769	3 810	3 692	-118
Dødsfall i Hedmark og Oppland	4 024	4 073	4 035	4 095	3 988	-107
Prosentandel kirkelig gravferd	95	95	93	93	93	-

Det er en stor nedgang i antall vielser i bispedømmet, fra 652 i 2018 til 577 i 2019, og målet om at flere velger kirkelig vigsel er ikke oppnådd. Det er vanskelig å peke på årsaken til nedgangen. Det kan være en følge av at landets ordførere fikk vigselrett fra 2018. Det er utfordrende at kirkelig involvering ved vigsel er lavere enn før. Her har lokalkirken mistet et viktig møtepunkt med mennesker i alderen 20-40 år.

Antall kirkelige gravferder går i 2019 ned med 118. Når andel gravferder ligger stabilt på 93% av alle gravferder, må man da kunne si at oppslutningen fortsatt er god i Hamar bispedømme.

I 2019 meldte 227 personer seg inn i Den norske kirke, mens 1083 meldte seg ut. August skiller seg ut som den måneden med flest utmeldinger (330), antageligvis på grunn av at det var i den måneden informasjonsmateriell ble utsendt i forbindelse med kirkevalget. Medlemstallet holder seg fortsatt stabilt, med 305 237, en liten nedgang fra 2018 på 3460.

B.1.4 Samisk språk i gudstjenestelivet

Resultatmål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i lokal gudstjenesteordning

Tre sokn i Hamar bispedømme har hatt gudstjenester med samiske innslag i 2019, mot to i 2018. Tre gudstjenester hadde samisk innslag, mot to i 2018. Det er to sokn som har innarbeidet samisk språk i ordning for gudstjenesten, en opp i 2018. Det er også to sokn med innarbeidet samisk språk i den

lokale trosopplæringen. Resultatmålet om at flere menigheter inkluderer samisk språk i lokal gudstjenesteordning er imøtekommet, noe vi er veldig fornøyd med.

B. 2 Dåp og trosopplæring

Mål: Flere søker dåp og trosopplæring

B.2.1 Dåp

Resultatmål: Oppslutningen om dåp holdes oppe

Tabell 9: Antall døpte/dåpsprosent i Hamar bispedømme

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antall døpte	2 368	2 339	2 285	2 199	2 240	2 099	2 037
Dåpsprosent*	69,8	67,6	67,8	65,6	68,0	66,3	64,2

*Dåpsprosent er satt ved å se antall døpte med bosted i bispedømmet i forhold til antall fødte samme år

Både antall døpte og dåpsprosenten har en negativ utvikling over tid. Nedgang i antallet døpte, har sammenheng med negativ utvikling i fødselstallet i perioden. Men antall dåp faller raskere enn fødselstallet. Sett i lys av samfunnsutviklingen med mangfold og større variasjon i tilhørighet til tros- og livssynssamfunn, er denne utviklingen naturlig, og ikke dramatisk for Hamar bispedømmes del.

Nedgangen er såpass liten at det er vanskelig å vite sikkert hva den skyldes. Men dette skjer samtidig som at Hamar bispedømme har understreket betydningen av å satse på dåp. I menigheter og prostier har det vært arbeidet med ulike grep for å holde dåpsprosenten oppe.

Et eksempel på dette ser vi i Jevnaker. Jevnaker hadde i 2019 60 fødte og 59 døpte, altså en dåpsprosent på 98,9 %. Dette er uvanlig høyt sammenliknet med tilsvarende tettsteder. Imidlertid ser vi at det i Jevnaker ikke bare handlet om at de minste barna ble døpt.

Prosten i Hadeland og Land skriver:

Nøkkel er bredde i dåpstilbudet: 2 konfirmantdåp, 2 voksne på Drop-in, 3 søsken av konfirmanter, 4 barn/ungdommer på Drop-in.

Ved å summere disse tallene ser vi at det i Jevnaker var 11 dåp i tillegg til dåp av de minste barna. Dette viser at forsøk med drop-in dåp og fokus på dåp i alle aldersgrupper har reell påvirkning på dåpsprosenten på det enkelte sted.

Tabell 10: Dåpsprosent 2016 - 2019

	2016	2017	2018	2019
Elverum	62	60	63	70
Nord-Fron	88	80	75	95
Eidskog	79	76	67	82
Etnedal	93	114	44	100
Jevnaker	64	80	53	98

Når vi ser nærmere på fellesrådsnivå, finner vi flere eksempler på at dåpsprosenten har positiv utvikling. Tabellen over viser utviklingen for både by (Elverum) og områder med kombinasjon av tettsted og bygd. Det minste fellesrådsområdet er Etnedal. Ustabilitet i tallene skyldes lave fødselstall slik at små endringer gir store utslag på dåpsprosenten. Samtidig ser vi stabilt høy oppslutning over tid. Disse områdene har hatt god stabilitet i prestatetjenesten og den øvrige kirkelige virksomheten. Ved noen av stedene er det jobbet strategisk med tillitsbyggende tiltak overfor kirkens medlemmer og befolkningen som helhet.

Fortsatt er det i byene dåpsprosenten er lavest. Hamar (53,6 %), Gjøvik (53,8 %) og Lillehammer (53,9 %). En forklaring på dette er større variasjon i befolkningen når det gjelder religiøs tilknytning. Samtidig er det i byene vi ofte finner de mest folkerike soknene. Prester og andre kirkelige ansatte er kanskje ikke i tilsvarende grad kjent av befolkningen, mens i de små soknene hvor «alle kjenner alle» vil det være lettere å opparbeide relasjon og tillit. Dette har trolig også betydning for oppslutningen om dåp.

Prosten i Sør-Østerdal skriver:

Dåp er tillit. Dåp eller ikke-dåp avgjøres av det tillitsforholdet foreldrene har til kirka. Tiltak for å styrke dåpsprosenten er derfor langsiktig. Tillit bygges gjennom kirkas tjenester lokalt, hvordan kirka framstår i det daglige og ved alle livets hendelser, gjennom trosopplæring, konfirmasjon og kontakt med barnehager og skole. Kvaliteten på dette arbeidet vil alltid være et tiltak for å møte utfordringene.

Veien videre for å opprettholde og kanskje også øke dåpsprosenten i Hamar bispedømme går trolig langs linjene beskrevet over. Fokus på dåp i alle aldersgrupper. Drop-in-dåp og imøtekommenhet overfor folks ønsker og behov knyttet til dåp, både angående sted og tid. Og overordnet det langsiktige arbeidet som sørger for at kirka har tillit i befolkningen. Dette er særlig utfordrende der hvor rekruttering til kirkelige stillinger er vanskelig. Vi ser tendenser i årsstatistikken som peker på at lav dåpsprosent kan ha sammenheng med ustabil prestatetjeneste over tid. Å sikre stabil og god betjening som skaper og opprettholder tillit blant kirkas medlemmer, vil trolig påvirke dåpsprosenten i positiv retning.

Vi vil i 2020 følge opp enkelte fellesrådsområder med tydelig nedgangen i oppslutningen om dåp for å identifisere tiltak som kan endre denne utviklingen.

B.2.2 Trosopplæring

Resultatmål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil

Omfang

Gjennomsnittlig antall gjennomførte timer trosopplæring i menighetene i 2019 er 250,9 av 306,4 planlagte timer, mot 258,5 av 329 planlagte timer i 2018. Dette gir en nedgang på 7,6 timer sett opp mot 2018.

Differanse mellom antall planlagte timer trosopplæring og antall gjennomførte timer, er 55,5 timer - mot 71 timer 2018. Gjennomsnittlig ble det gjennomført 7,6 timer mindre trosopplæring i 2019 enn i 2018. Opptrapping av trosopplæringstilbudet vil fortsatt være tema i årsrapportsamtalene ved at vi vil etterspørre grunner for ikke gjennomførte planlagte tiltak. Planenes realisme tas videre i revidering av trosopplæringsplanene som startet i 2018 og pågår til 2022.

Oppslutning

8 331 av 19 141 barn (44%) i målgruppen 0-18 år benyttet seg av trosopplæringstilbudene i 2019. Dette er en tilbakegang på 3 prosentpoeng i deltakelse fra 2018, da 9002 av 19198 barn og unge, som utgjorde 47 % av andelen barn og unge, deltok.

Tabell 11: Andel deltakere av antall i målgruppa i sju breddetiltak i Hamar bispedømme 2018 -2019 og hele landet

	2018 163 godkjente planer			2019 163 godkjente planer			2018 Hele landet %	2019 Hele landet %
	Antall deltakere	Antall i målgruppa	Deltakelse i %	Antall deltakere	Antall i målgruppa	Deltakelse i %		
Dåpssamtale	2 174	2 078	105	2108	1977	107	99	99
Fireårsbok	1 248	2 551	49	1186	2426	49	42	40
Breddetiltak for 6 år	690	1 846	37	630	1924	33	29	28
Tårnagenthelg	666	2 414	28	697	2385	29	24	24
Lys Våken	767	3 909	20	684	3875	18	21	20
Konfirmasjon	2 982	3 569	83	2763	3365	82	82	81
Året etter konfirmasjon	475	2 831	17	276	3120	9	13	10
Gjennomsnitt alle tiltak	9 002	19 198	47	8331	19141	44	43	42,2

Tabellen viser at tre av sju breddetiltak har oppgang i prosentpoeng, ett tangerer og tre tiltak har nedgang i oppslutning i de respektive målgruppene i 2019 sett opp mot 2018:

- *Dåpssamtalen* står sterkt med 107 % oppslutning
- *Fireårsbok* tangerer 2018
- *Breddetiltak for 6-åringer* har en nedgang på 4 prosentpoeng
- *Tårnagenthelg* har en oppgang på 1 prosentpoeng
- *Lys Våken* har en nedgang på 2 prosentpoeng. Som i fjor oppgis hovedgrunnene å være lav eller ingen påmelding, samt mangel på ansattressurs grunnet sykdom eller vakanser.
- *Konfirmasjon* går ned med 1 prosentpoeng
- *Året etter konfirmasjon* har en markant nedgang i prosentpoeng, og er sammenlignbar med 2017 hvor oppslutningen var 10 %. Likevel er det viktig å trekke fram områder i bispedømmet som fortsetter å holde oppe trykket og deltakelsen etter konfirmasjon som:
  - Skjåk/Nordberg (91 %, 100 %) og Lesja/Lesjaskog (71 %) med reunion
  - Vang/Øye/ (50 %, 33 %) med filmkveld med samtale
  - Hof/Søndre Land/Skute (29 %, 14 %, 30 %) med lokallag Hekta

Oppsummert er det til sammen en nedgang i oppslutningen på disse sju breddetiltakene. Vi er ikke fornøyd med at oppslutningen ikke stabiliserer seg mer eller øker i tiltakene bortsett fra dåpssamtalen. Vi står i kontinuerlig dialog med menighetene om konfirmanttiden.

B.2.3 Konfirmasjon

Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe

Tabell 12: Konfirmantoppslutning

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Konfirmerte	3 390	3 431	3 470	3 299	3 060	2 971	2 956	2763
Konfirmasjonsprosent av døpte 15-åringer med bosted i bispedømmet	88	90	91	88	86	85	83	82
Andel av 15-åringer som konfirmerte seg	69	71	72	68	64	65	67	61

Antall konfirmerte i Hamar bispedømme synker med 6,5 % i 2019. Antall konfirmerte i forhold til antall døpte 15-åringer, ligger på 82 %. I 2018 var prosentandelen 83 %. Andelen 15-åringer som konfirmerer seg har falt med 6 prosentpoeng siden 2015. Det er relativt betydelig variasjon i oppslutningen om konfirmasjon mellom årskullene i de enkelte lokalkirkelige enheter. Et hovedtrekk er at tilslutningen til konfirmasjon er lavest i de urbane strøkene av bispedømmet, herunder kommuner som ligger nær de mest urbane områdene, og høyere i de mer spredtbygde områdene av Innlandet.

I Østre Toten kirkelige fellesrådsområde har oppslutningen om konfirmasjon blant 15-åringer totalt i kommunen i gjennomsnitt vært 78 % i perioden 2016-2019. I den samme perioden var oppslutningen i Våler i Solør hele 85 % og i Jevnaker på Hadeland 76 %. Alle disse kommunene preges av stabil prestatjeneste og et systematisk tilnærming til arbeid med konfirmasjon.

Gledelig er det at Solør, Vinger og Odal prosti med nedgang fra 418 til 350 konfirmanter i 2018, fikk en oppgang i 2019 på 40 konfirmanter til 390. Dette reflekteres også i at andelen av 15-åringer i prostiet som konfirmerte seg økte fra 62 % i 2018 til 68 % i 2019.

Samlet når vi ikke målet om at oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe. I en tid med større valgmuligheter og en noe løsere tilknytning til kirken, vil innholdet i konfirmantopplegget og ikke minst ungdommens første møte med konfirmanttiden, være viktig. Kvaliteten på informasjon og kommunikasjon knyttet til oppmeldingen til konfirmasjon vil kunne ha avgjørende betydning for den totale oppslutningen. Andre viktige faktorer for kirken vil være fleksibilitet overfor konfirmantene gjennom tilpasning og samhandling med andre.

De fleste menighetene tilbyr leir; helg eller uke som del av konfirmantopplegget. Felles for disse er at de sammen har et eierskap til konfirmantleir, og et team av ansatte som er drivkraft i leirarbeidet sammen med ungdomsledere. Menighetene viderefører samarbeidet inn mot ungdom etter konfirmanttida. De fleste mindre menighetene deltar på leir/helg som kristne barne- og ungdomsorganisasjoner tilbyr, som HEKTA (ukes leir og helg) og SPEKTER (ukes leir).

B.3 Kunst og kultur

Strategisk mål: Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet

B.3.1 Deltakere på konserter og kulturarrangementer

Resultatmål: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangementer

Tabell 13: Konserter og andre kulturarrangement avholdt i kirkene i Hamar bispedømme

	Konserter, musikkandakter o.l				Andre kulturarrangement			
	Egne		Andre		Egne		Andre	
	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere
2016	595	47 010	370	65 063	224	10 291	55	6 616
2017	567	48 773	422	68 660	262	12 763	48	8 176
2018	498	43 654	403	70 896	292	11 297	62	3 481
2019	488	44 423	437	68 319	252	10 973	61	5 188

Antall konserter arrangert av menighetene selv går noe ned, mens antall deltakere øker. Hvis vi sammenligner med 2016 og 2017, ser vi imidlertid at antall konserter og antall deltagere har gått betydelig ned. Når vi ser på disse tallene soknevis, ser vi stor variasjon fra år til år. Spesielt mindre menigheter har konsertsatsninger uten at de gjør dette hvert år. I større menigheter er det jevnere tall på antall konserter og deltagere på disse.

Konserter arrangert av eksterne aktører øker med 8 %, mens antall deltagere her går noe ned. Konsertarrangering, både med tanke på egne og eksterne konserter, blir et tema på kirkemusikalske fagdager i 2020. Tallene for andre kulturarrangement viser også svingninger. Antall deltakere på menighetenes egne kulturarrangement holder seg relativt stabilt.

I 2017 hadde vi en topp i antall barnekor i bispedømmet. Tallene viser at vi nå er tilbake på 2016-nivå med seks færre barnekor enn i 2018. De korene som er nedlagt har i all hovedsak bare vært aktive ett eller to år. Dette viser at det er utfordrende å starte nye kor. Et tettere samarbeid med organisasjoner som jobber med barnekor, samt nettverkssamling for kantorer som driver/er interessert i barnekor, er tiltak som kan virke positivt på barnekoraktiviteten i bispedømmet.

Voksenkoraktiviteten har vært jevnt stigende de siste årene. Det er svært gledelig å se at antall voksne korsangere har økt med 13 % det siste året. Vi vet at flere kantorer satser på prosjektkor, og at dette er et populært tiltak da det ikke forplikter på samme måte som et ordinært kor.

B.3.2 Åpne kirker

Resultatmål: Flere åpne kirker

Hamar bispedømme har i perioden 2017-2019 hatt positiv utvikling knyttet til både antallet åpne kirker og antallet dager hvor kirkene har vært åpne.

Tabell 14: Åpne kirker 2013 - 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Åpne kirker	-	-	-	-	68	74	86
Antall dager	3 044	2 867	2 906	2 957	2 836	3 766	3 890

Det har i perioden 2016 til 2019 vært arbeidet strategisk og målrettet for å øke antallet åpne kirker. Fra høsten 2016 til våren 2018 ble alle menighetsråd med kirke langs Gudbrandsdalsleden avlagt

besøk, og temaet ble drøftet med rådene. I tillegg har åpne kirker vært jevnlig drøftet med kirkevergelaget og prostene. Variasjonen mellom prostiene er stor. Det er også ustabile tall innad i flere av prostiene. Her kan det ha skjedd tydelige endringer ved bevisst økning av antallet åpne kirker, eller nedgang kan skyldes at man ikke har klart å opprettholde tilbudet.

Tabell 15: Åpne kirker antall dager pr. prosti 2018-2019

	2018	2019	Endring %
Hamar domprosti	105	94	-10 %
Ringsaker prosti	236	332	41 %
Toten prosti	140	139	-
Sør-Gudbrandsdal prosti	277	492	78 %
Nord-Gudbrandsdal prosti	987	918	-7 %
Hadeland og Land prosti	121	197	63 %
Solør, Vinger og Odal prosti	159	164	4 %
Sør-Østerdal prosti	679	612	-10 %
Nord-Østerdal prosti	510	396	-22 %
Valdres prosti	552	546	-1 %

Det vil i årene som kommer være nødvendig å fortsette et strategisk arbeid for å øke antallet åpne kirker. I dialog med Nasjonalt pilegrimssenter blir vi stadig minnet om at åpne kirker er ønsket i langt større grad av pilegrimene som går langs ledene mot Nidaros. I tillegg er åpne kirker attraktive å besøke for andre på reise, og også for lokalbefolkning. For å realisere ønsket om økning, behøves tett dialog mellom begge arbeidsgiverlinjer, råd og frivillige.

B.4 Kirke og samfunn

Strategisk mål: Kirken engasjerer seg i samfunnet

B.4.1 Diakoni

Resultatmål: Flere menigheter med diakonal betjening

Hamar bispedømme fikk i 2019 øremerkede midler på 1,2 millioner kroner til diakonstillinger. Etter en god prosess og samarbeid med kommunene, ble midlene brukt til å dekke 50 % av kostnadene til to 100 %-stillinger i Stange og Ringsaker, i tillegg til to 50 %-stillinger i Øyer/Tretten og Stor-Elvdal. Resterende 50 % av utgiftene ble dekket av kommunene.

Med dette har 76 av bispedømmets 162 sokn diakonal betjening, og vi har nådd målet om flere menigheter med diakonal betjening i 2019.

B.4.2 Integrering

Resultatmål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Menighetenes årsstatistikk viser at det i 2019 var 39 tilbud i forbindelse med integreringsarbeid, hvorav 38 var rettet mot innvandrere. Dette er en nedgang fra 2018 på 19 %. Noen tidligere tiltak har

vært rettet mot flyktningmottak som har blitt lagt ned. Samtidig blir flere nye i Norge hvert år bosatt i bispedømmets kommuner. Resultatmålet er derfor ikke nådd.

Vi ser flere steder i bispedømmet at diakonene er viktige ressurser i integrerings- og dialogarbeidet. Diakonene i bispedømmet er generelt positive og engasjerte i integreringsarbeidet.

Ikke alle menigheter har egne tiltak, men har godt samarbeid med kommuner og institusjoner. Flere steder finnes møtepunkter på Frivillighetsentralen eller i gjenbruksbutikken. I tillegg lånes kirker og kirkestuer ut til andre menigheter, og det arrangeres fellesgudstjenester flere steder i bispedømmet.

«Verdens gutter» i Gran og Lunner bygger relasjoner mellom menn gjennom samtale og aktiviteter, «Det gode møtet» i Folldal med møteplass for lokalbefolkning og flyktninger, i Tolga åpnes kirkestua for nyttårsfeiring på nyttårsaften, hos opplæringscenteret i Tynset underviser prosten om lokale og nasjonale skikker, tradisjoner og høytider. I Brumunddal samarbeider kirken med Voksenopplæringen, som kommer på kirkebesøk, med omvisning og møte med kirkelige ansatte. I Kongsvinger finner vi Nærmiljøcenteret, et samarbeid mellom Dnk og andre kristne organisasjoner. «Taco-samling» på Skotterud når bredt ut i lokalsamfunnet.

Store ting kan også gjøres på små steder. Av 1300 innbyggere i Engerdal er 120 av dem asylanter. Soknepresten er aktiv i kommunens integreringsarbeid, med god hjelp fra frivillige. På bygdestua i Hoff i Østre Toten møtes 250-300 personer hver uke for fellesskap og mat – «Middag på tvers».

B.4.3 Religionsdialog

Resultatmål: Arbeid med religionsdialog styrkes

I Kongsvinger er det etter et kommunalt initiativ etablert en dialoggruppe som består av representanter fra Dnk, Den katolske kirke, Human Etisk forbund og fra muslimsk menighet. Prosten i Solør, Vinger og Odal løfter i sin årsrapport frem betydningen av at «kirken tar en førende og aktiv rolle i denne gruppa».

Kirkevergene i bispedømmet har dialogmøter knyttet til gravplassforvaltning og livssynsnøytrale seremonirom. I Søndre Land sokn er det kontakt mellom sokneprest og en av lederne i moskeen på Furuset som bor i kommunen, blant annet gjennom samtaler og deltakelse på fredskonferanse. I Lillehammer er soknediakonen involvert i tros- og livssyns samarbeid i forbindelse med Nansens fredssenter og dialogarbeid.

På bispedømmenivå er det en tankesmie for feltet som består av representanter for de fem store byene i bispedømmet. Denne tankesmien er ment som inspirasjon og deling av erfaringer mellom deltakerne, men utøver ikke selv religionsdialog. Tankesmien møtes to ganger i året.

B.4.4 Digitalisering

Resultatmål: Kirkens digitale nærvær økes

En egen side på facebook for biskop Solveig, er den største suksessen til Hamar bispedømme i 2019 når det gjelder digital satsing. 1. søndag i advent lanserte vi facebooksidene som ved årsskiftet hadde nådd 2564 følgere.

Mens kirka tidligere nådde folk gjennom menighetsblad og annonsering i lokalavisa, må vi i dag i større grad bruke digitale medier. Folk forventer å finne informasjon på nett. Dette gjelder også informasjon om dåp, konfirmasjon, trosopplæringsaktiviteter, konserter og gudstjenester.

Hamar bispedømme har i 2019 satt i gang et kommunikasjonsprosjekt, som skal bidra til å løfte menighetenes nettarbeid, både gjennom nettsider og i sosiale medier. Satsingen ble forankret i organisasjonen våren 2019 og er et samarbeid mellom Hamar bispedømmeråd, Kirkerådet og styret i kirkevergelaget. Nord-Gudbrandsdal prosti blir pilot for satsingen. Der ble det også vedtatt å lyse ut etter en egen prosjektleder.

Sosiale medier

Tabell 16: Følgere på sosiale medier

Plattform	Følgere 1.1.2019	Følgere 1.1.2020	Endring
Facebook Biskop Solveig	0	2 564	2 564
Facebook bispedømmets side	864	1 139	275
Instagram @Hamar bispedømme	361	489	128

Størst engasjement og rekkevidde fikk biskop Solveigs facebookpost etter dommen mot biskop emeritus Gunnar Stålsett. Innlegget nådde 110 643 personer og fikk 6 886 reaksjoner, kommentarer og delinger. Til sammenligning har det beste innlegget på bispedømmets FB-side nådd 14 111 personer og fått 1 891 reaksjoner. Det var et innlegg i anledning biskop emerita Rosemarie Köhns 80-årsdag.

Nettsida vår, www.kirken.no/hamar, har hatt 48 000 leseøkter i løpet av 2019. Ifølge google analytics som er vårt analyseverktøy, var antall sidevisninger i fjor 32 000. Det betyr en økning på over 50 %. Ifølge googles analyseverktøy, er den typiske gjesten kvinne (70 %) over 45 år. I de yngre aldersgruppene er det nedgang, bortsett fra blant 25-34-åringene der det er økt besøk. Det mest gledelige ved statistikken, er at tallet på nye brukere nesten er doblet i løpet av året. Vi må imidlertid jobbe mer for å holde på dem, for de som kommer til oss, leser mindre av det vi har og de bruker kortere tid. Flere enn før «snur også i døra».

Menighetene på nett og i sosiale medier

Det er stor forskjell på menighetene våre mht. aktivitet på nett og i sosiale medier. De som er mest aktive, har flere facebooksider. De innrapporterte tallene for 2019 gjelder 15 av 47 fellesråds-områder. Fra 2018 vet vi at 42 av 47 fellesområder hadde en form for nettside.

Tabell 17: Menigheter på nett og sosiale medier

Plattform	Nettside	Facebook	Instagram	Snapchat	Youtube	Annet
Antall	15	24	3	2	1	3
Antall følgere		9 225	612			

Pod for Gud og hvermann er blitt en merkevare for Hamar bispedømme. Gjennom podden har vi fått flere sentrale samfunnsaktører i tale, og vi belyser samfunnsaktuelle temaer. I løpet av 2019 kom det ut 10 episoder. Vi ser at når nye episoder legges ut, får også eldre episoder nye lyttere. De fleste episodene har hatt 250-450 lyttere. Det er en økning fra i fjor hvor lyttertallene lå på 2-300 pr. episode. Ved slutten av 2019 passerte vi totalt 10 000 lyttinger. Den mest populære episoden i 2019 var en episode om rekruttering. Podden var også tilstede med live-sending under Arendalsuka.

Menighetene har et stort behov for å knekke koden for å nå gjennom støyen av informasjon vi utsettes for hver dag. Kommunikasjon var også hovedtema på den årlige ledersamlingen for proster og kirkeverger. Erfaringer fra satsingen på kommunikasjon i Svenska kyrkan ga et felles fundament for å jobbe videre med dette som satsing også hos oss i Hamar bispedømme.

B.4.5 Kirken i det offentlige rom

Resultatmål: Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom

Biskopens tydelige stemme i sosiale medier, har hatt en sterk effekt for å nå ut i det offentlige rom. Det samme gjelder podcasten vår og andre satsinger vi har gjort.

I forbindelse med bokuka, ble det etablert et samarbeid med flere aktører i Hamar. Samarbeidet resulterte i et felles arrangement i ei smekkfull Hamar domkirke. Det fikk også mye medieomtale. Plutselig nådde vi nye målgrupper, og media ga arrangementet mye oppmerksomhet. Samarbeidet vil fortsette i 2020. Samarbeidet er også omtalt under pkt. C, biskopens virksomhet.

NRK Innlandet sendte et lengre utsnitt av vår podcastdokumentar om biskop Rose i forbindelse med hennes 80-årsdag høsten 2019. Vi ser dermed at **podcasten** er et godt verktøy for å komme i tale med sentrale samfunnsaktører.

Flere innlegg fra biskopen på **Facebook** har resultert i nyhetsoppslag, i lokalaviser, men også i NRK og riksaviser som Vårt Land. I løpet av 2019, har biskopen fått oppslag i media, nasjonalt og/eller lokalt, blant annet på disse temaene:

- Abort (februar 2019)
- Biskop refser bompengefokus (august 2019)
- Homoterapi (november 2019)
- Nortura får støtte fra biskopen (desember 2019)

Noen enkeltsaker har også gitt mye medietrykk i flere medier både nasjonalt og lokalt:

- Prestemangelen (NRK og andre medier 29. mars 2019)
- Denne ladestasjonen splitter bygda. (NRK 7. juli 2019)
- Rekruttering (NRK utbrett lørdagsrevyen, lokalt radio/TV og flere aviser 17. oktober 2019)
- Varslingsplikt (Vårt Land 24. oktober 2019)
- Dette har neppe hendt før: I helga blir tvillingane prestar begge to. (medio november 2019)
- Juleandakt (NRK radio 24. desember 2019)
- Julekronikk (Vårt Land)
- Bønn for innlandet (NRK, Vårt Land og andre medier 27. desember 2019)

Menighetene våre er veldig dyktige til å skape blest om det som skjer. Daglig, er det oppslag i lokalmedia om store og små saker tilknyttet kirkene og menighetslivet i Hamar bispedømme.

B.4.6 Samarbeid skole/kirke

Resultatmål: Samarbeidet skole/kirke styrkes

Tabell 18: Antall skole- og barnehagegudstjenester

	2015	2016	2017	2018	2019
Skolegudstjeneste	235	229	217	207	210
Barnehagegudstjeneste	132	135	119	126	124

Skolegudstjenester og barnehagegudstjenester holder seg stabilt. Vi registrer en økning på tre skolegudstjenester og en nedgang på to i antall barnehagegudstjenester sett opp mot 2018. Over siste fem år er hovedtendensen en nedgang.

Det er tradisjon for skole/kirke- og barnehage/kirkesamarbeid utover gudstjenester. Tabellen under viser tall knyttet til besøk i skole/barnehage og skole/barnehagebesøk i kirken for 2018 og 2019.

Tabell 19: Besøk i og av skole og barnehage

	2018	2019
Besøk i skoleklasse	154	160
Besøk i barnehage	105	118
Skolebesøk i kirken	65	58
Barnehagebesøk i kirken	54	58

Det er en økning med seks besøk på skoler, mens skolebesøk i kirkene går ned med sju besøk sammenliknet med 2018. Besøk i barnehagene har en markant økning med tretten besøk og fire besøk i kirkene sammenliknet med 2018. Samlet sett øker barnehagebesøk, mens skolebesøk samlet sett er stabilt.

Noen kommentarer til tallene fra 2018 til 2019:

Søndorp menighet økte fra 0 til 5 barnehagebesøk; Lillehammer fra 3 til 8; Dovre økte fra 1 til 4; Elverum tangerer med 13 besøk, Trysil med 10, Lesja ned fra 10 til 9. Byene Hamar og Gjøvik med henholdsvis 0 og 1 barnehagebesøk, har et potensiale.

Søndorp gikk fra 4 til 0 skolebesøk. Sett opp mot barnehagebesøket med økning på 5 besøk, kan en prioritering lokalt være gjort. Mo gikk fra 3 til 0. Elverum fra 18 til 14. Hamar har en markant økning fra 8 til 17 skolebesøk.

Skole/kirke-, barnehage/kirkesamarbeid generelt, og formalisering av avtaler, tematiseres alltid på visitaser. Prosten i Sør-Østerdal poengterer at:

Mangel på formaliserte samarbeidsavtaler gjør samarbeidet mindre forutsigbart og forpliktende. Utvikling av undervisningsopplegg krever samarbeid og kompetanse.

Domprosten sier:

Det er en utfordring å etablere en jevnere og hyppigere kontakt mellom barnehager og skoler utover «den rituelle julekontakten». Det butter imot – både med presters tid – og med skolers motivasjon.

I forbindelse med fagfornyelsen skoleåret 2020/21 arrangerer bispedømmet i mai fem kursdager for ansatte for kompetanseheving inn mot *ny overordnet del, verdier og prinsipper* og kompetansemål i ulike fag for å styrke samarbeidet og skape motivasjon og forståelse for hvordan skole/kirke-samarbeid i fortsettelsen kan utvikles.

B.4.7 Skaperverket

Bispedømmets strategiske mål: Kjempe for menneskeverd og verne om skaperverket

Det rapporteres om 51 grønne menigheter i 2019, som er en økning på 1 fra 2018. Dette utgjør 31,4 % av menighetene i bispedømmet.

B.4.8 Misjon

Bispedømmets strategiske mål: Fornye engasjementet for misjon og diakoni

114 menigheter i Hamar bispedømme har misjonsavtale i 2019. Dette utgjør 70,4 % av menighetene. Vi ser en oppgang på tre misjonsavtaler; en økning på 2,4 prosentpoeng.

B.5 Rekruttering

Strategisk mål: Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

B.5.1 Vigslinger

Resultatmål: Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.

I 2019 har Hamar biskop ordinert 9 prester, en økning fra 4 i 2018. I tillegg har en diakon, en kantor og to kateketer blitt vigslet. Vi er svært fornøyd med at rekrutteringen til vigslede stillinger er styrket.

Les mer om rekruttering i pkt. B.5.5, side 22.

B.5.2 Frivillige medarbeidere

Resultatmål: Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken.

7 579 personer arbeidet frivillig i 2019, en økning på 3 % fra 2018 (7 355). Det er en økning i antall frivillige innen gudstjenestearbeid, barne- og ungdomsarbeid, komite- og utvalgsarbeid, samt innen kultur- og konsertarbeid. Dette viser at man har klart å styrke frivilliges arbeid i menighetene på viktige satsningsområder. Det er derimot en nedgang i antall frivillige innen diakoni, som var et område med økning i 2018.

B.5.3 Medarbeidertrivsel

Resultatmål: Kirkelige medarbeider trives i jobben

Les om medarbeiderundersøkelsen og sykefravær under pkt. IV, pkt. A. HMS og arbeidsmiljø, side 31 .

B.5.4 Tilbud til unge

Resultatmål: Tilbud for unge i menighetene styrkes

Tilbudet til ungdommer mellom 13-17 år er relativt stabilt når vi ser på antall tiltak som tilbys sammenlignet med 2018. Antall deltagere på kontinuerlige tiltak går ned med 13 %, mens antall deltagere på enkelttiltak går opp med 52 %. Vi ser at antall deltagere som deltar på ledertrening i bispedømmet er mye høyere enn for enkelttiltak og kontinuerlige tiltak. Det er omtrent 70 % flere som deltar på ledertrening sammenlignet med andre tiltak. Dette forteller oss om en satsing på ledertrening, som spesielt knytter seg til ungdomsledere til konfirmantleir. Det ligger imidlertid noen potensielle utfordringer i disse tallene: Evner vi å nå de ungdommene som ikke ønsker å være ledere med våre tiltak? Bruker vi nok ressurser på å skape gode rom der ungdommer ikke trenger å prestere? Dette vil blant annet bli tema på ungdomstinget i 2020.

For aldersgruppa 18-30 år ser vi at tallene er relativt stabile sammenlignet med 2018. Disse er imidlertid mye lavere enn for aldersgruppa 13-17 år. For denne aldersgruppa er det også ledertrening som stikker seg positivt ut. Her har vi hatt en økning på 57 % sammenlignet med 2018. Hvis vi ser samlet på ledertrening, så har 580 deltatt i 2019 sammenlignet med 489 i 2018.

Vi hadde i 2019 en nedgang i antall deltagere på ungdomsting sammenlignet med de siste årene. De årene vi har hatt høyest antall deltagere, ser vi at noen fellesrådsområder/prostier med godt leder- treningstilbud har sendt mange ungdommer.

Vi fortsetter vårt årlige møte med barne- og ungdomsorganisasjoner. Dette har resultert i en felles nettside, www.leir.link, der organisasjoner og menigheter kan legge ut informasjon om leirtilbud for barn og unge. Siden driftes av Actas ansatte i bispedømmet. Med denne ønsker vi at leirtilbudet blir mer synlig for barn og unge, samt at leirarrangører kan unngå kollisjoner. Hamar bispedømme er også i 2020 med på tur til Taizé i samarbeid med KFUK-KFUM Hedmark og Oppland.

B.5.5 En landsdekkende, lokalt forankret folkekirke

Hamar bispedømmes erfaring i 2019 har vært at rekruttering er krevende med lave søkertall til prestestillinger. Normalsituasjonen har vært gjentatte utlysninger og et økt behov for å engasjere pensjonister i prestetjeneste for kortere eller lengre perioder.

B.5.5.1 Prestedekning

Presteårsverk

Tabell 20: Totalt antall årsverk på bispedømmekontoret. Andel presteårsverk.

	Totalt	Prester inkl. biskop	Andel i prosent	Administrasjon	Andel i prosent	Andre	Andel i prosent
2017	129,9	116,4	89,6	13,5	10,4	0	0
2018	128,5	115,0	89,5	13,5	10,5	0	0
2019	127,8	117,0	91,5	10,8	8,5	0	0

Bemanningen i Hamar bispedømme er redusert med 0,7 årsverk i forhold til 2018. Antall prestestillinger har økt med to årsverk, hvorav det ene årsverket er opprettelse av en 100 % studentpreststilling for Høgskolen Innlandet Hedmarksiden.

Ellers er det styrket med ett årsverk i Sør-Gudbrandsdal prosti. Dette er ikke en fast økning, men vil vedvare inntil personalsituasjonen er blitt stabil i prostiet. Administrasjonen har redusert bemanningen med 2,7 årsverk. Dette som følge av effektiviseringsprosessen som er ført blant de merkantile stillingene og omorganisering av kontoret.

Tabell 21: Antall kirkemedlemmer pr. faste presteårsverk

	Medlemmer og tilhørige	Medlemmer	Prester inkl. biskop	Medlemmer og tilhørige pr. prest	Medlemmer pr. prest
2018	308 697	301 646	115	2 647	2 624
2019	305 237	299 006	117	2 610	2 557

Antall medlemmer pr. prest er stabilt. Hamar bispedømmes visjon «Hellige rom for alminnelige liv» betinger en kirke som oppleves nær i sitt vesen. Der mennesker bor, må kirken være. Et lavere antall medlemmer pr. prest gjør seg mest gjeldende i rurale strøk. Samtidig er det her vi ofte finner høyest oppslutning i befolkningen knyttet til de kirkelige handlingene. Kirkelige medarbeidere som gjør

tjeneste slike steder, blir godt synlige i lokalsamfunnet, vinner kjennskap, og ofte stor tillit. Slik styrkes kirkens lokale forankring på stedet og overfor kirkens medlemmer.

Kirkelige handlinger pr. prest

Tabell 22: Kirkelige handlinger pr. faste presteårsverk

	Antall prester	Antall konfirmanter	Antall konfirmanter pr. prest	Antall vigslor	Antall vigslor pr. prest	Antall gravferder	Antall gravferder pr. prest	Antall dåp	Antall dåp pr. prest
2016	112,70	3 060	27	658	6	3 861	34	2 454	22
2017	116,40	2 987	26	635	5	3 766	32	2 325	20
2018	113,95	2956	26	352	6	3 810	33	2 291	20
2019	116,95	2763	24	577	5	3 692	32	2 160	19

Antall kirkelige handlinger pr. faste presteårsverk er forholdsvis stabilt fra 2016 til 2019, men det er gjennomgående en liten nedgang i alle handlingene. Den jevne prestedtjeneste preges fortsatt av involvering i livets ulike faser, med hovedfokus på dåp, konfirmasjon og gravferd. Slik sett er god kvalitet på kirkelig arbeid med dåp og konfirmasjon, viktigere enn noen gang.

Vikarbruk

Det er brukt sommervikarer for å dekke opp sommerferien, stort sett studenter. Dette som del av rekrutteringsstrategien for bispedømmet.

Se egne punkter om *Pensjonister i tjeneste* og om *Ekstratjenester*.

Pensjonister i tjeneste

Tabell 24: Pensjonister

	Timer med pensjonistlønn	"Årsverk"
2018	10957	6,3
2019	14500	8,3

Bruk av pensjonister har økt med 2 årsverk. I 2019 brukte vi over 8 årsverk med pensjonister. Det har vært en del enkelttjenester, men vi har også hatt mange pensjonister på arbeidsavtale for kortere eller lengre perioder i forbindelse med vakanser. Det har vært vanskelig å få tilsatt prester fordi søkergrunnlaget til stillinger har vært dårlig.

Selv om prestedtjeneste løst av pensjonister isolert sett bærer god kvalitet, tapes muligheten til lang-siktig strategisk arbeide i det lokale kirkelivet. Når midlertidighet preger bemanningssituasjonen, svekkes mulighetene til utvikling og nytenkning. For å beholde og styrke medlemmenes opplevelse av en lokalt forankret folkekirke, er det avgjørende at begge arbeidsgiverlinjer makter å rekruttere arbeidstakere som står i tjeneste over tid. Derfor er en langvarig situasjon hvor de kirkelige tjenestene i et sokn utføres av pensjonister, ikke ønskelig.

Ekstratjenester (gudstjeneste, gravferd, vigsel)

Tabell 23: Ekstratjenester

	Gravferd ved andre	Gravferd ved prest	Gudstjeneste ved andre	Gudstjeneste ved prest	Vigsel	Totalt ekstra tjenester
2017	3	20	20	79	15	137
2018	1	10	9	21	21	62
2019	6	15	20	31	5	72

Det har vært en liten økning i antall ekstra tjenester i 2019 i forhold til 2018, men fortsatt langt under tallet for 2017. Det har vært en jevn økning av innleid ekstratjenester blant alle kirkelige tjenestene med unntak av vigslar, hvor det har vært en stor nedgang. Mange av tjenestene er utført av andre enn prester. Der det har vært vakanser over lengre tid, er en del tjenester utført blant annet av diakoner og studenter, mens de faste prestene har prioritert å tatt vigslene da disse må utføres av ordinert prest. Totalt antall ekstratjenester i 2019 er 72 mot 62 i 2018. Økningen er et naturlig resultat av at det har vært mange vakanser i prestatjenesten i 2019.

B.5.5.2 Utlysning, søknader og tilsetting i prestatjenesten

Tabell 25: Utlyste stillinger

	Utlyste stillinger	Antall søknader	Antall søknader pr. stilling	Antall stillinger lyst ut flere ganger	Antall tilsettinger
2017	18	53	2,9	0	17
2018	31	72	2,3	5	18
2019	22	47	2,1	15	14

Antall utlyste stillinger i 2019 er 22 mot hele 31 i 2018. Utfordringen i 2019 har vært at totalt 15 av stillingene er lyst ut flere ganger, 4 av stillingene er lyst ut 3 ganger. Dette er en dramatisk økning sett i lys av tidligere års situasjoner, og nytt i Hamar bispedømme.

Søknadstallet pr. stilling har gått ned fra 2,3 til 2,1 søknader pr. stilling. Mange utlysninger har vært uten en eneste søker. Noen få av stillingene har hatt godt søkergrunnlag. De stillingene som har flest søkere ligger sentralt.

Pr. 31.12.19 var det hele 9 stillinger som var ubesatt av fast prest. 8 av disse har tidligere vært lyst ut uten at det har blitt tilsetting. Tre av stillingene er deltidsstillinger. Vi har et forsøk i to av disse hvor vi i samarbeid med fellesråd legger til ledige trosopplæringsmidler slik at det blir en 100 %-stilling. En del av stillingen skal ivareta trosopplæring. Dette skal gjøre det enklere å få besatt stillingen. Pensjonistene har vært til stor og avgjørende hjelp dette året, slik at alle sokn har en prest. I Hamar bispedømme vi har mange spreke, gode pensjonister som ønsker å jobbe.

Det har vært få søkere med utenlandsk bakgrunn til stillingene i 2019 og kun en av de tilsatte prestene har utenlandsk bakgrunn. 11 prester i Hamar bispedømme har utenlandsk bakgrunn, 2 er fra Danmark, 1 fra Sverige, 5 fra Island, 2 fra Tyskland og 1 er fra Nederland.

Av de 14 tilsettinger som vi har hatt kommer 10 fra annen prestatilling i Den norske kirke og flere av disse også fra Hamar bispedømme. Kun 3 søkere, alle kvinner, kommer direkte fra utdanning.

17 har fratruddt sin stilling som prest i Hamar bispedømme i 2019. Av disse har 3 (17 %) gått av med alderspensjon. Ingen har gått av med AFP i 2019. 12 har gått over i annen prestestilling. Dette tilsvarer over 70 % av de som fratruddte stillingen sin, mens kun 17 % gikk av med pensjon. I 2018 gikk hele 41 % av de som fratruddte av med pensjon eller AFP. Det er positivt at ikke noen har gått av med AFP i 2019. Vi søker å legge til rette for å beholde prestene i fast stilling så lenge det er mulig.

Vi har samtidig erfart at det er større interesse blant andre kirkelig ansatte for å få sin bakgrunn evaluert i Evalueringsnemnda for å kunne studere videre til prest. Noen av disse vil kunne være vikar/midlertidig tilsatt på fullmakt fra biskopen i den perioden de tar det de mangler i sin utdanning for å bli ferdig prest. De vil da kunne søke stillingen da de er ferdig utdannet.

Hamar bispedømme ser arbeidet med å rekruttere, utvikle og beholde arbeidstakere som noe av det viktigste for å bevare en lokalt forankret folkekirke.

B.5.5.3 Alderssammensetning

Tabell 26: Alderssammensetningen i presteskapet

Ansatte pr 31.12.	39 år og yngre		40-49 år		50-59 år		60 år +		Totalt
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall
2017	12	10	34	30	35	30	34	30	115
2018	16	14	29	26	35	31	32	29	112
2019	14	13	30	28	35	32	30	27	109

Alderssammensetningen er fortsatt stabil. Den yngste og den eldste gruppen, 60 +, går tilbake. Hoveddelen av de ansatte er i gruppen 50-59 år. Andelen 39 år og yngre og 40-49 år utgjør 41 % av de ansatte. Nesten 60 % er over 50 år. Livsfasepolitikk er et viktig virkemiddel for å legge til rette for både yngre og eldre. Vi prioriterer å ta godt imot sommervikarer som er studenter og også stifts- praktikanter i håp om at de skal søke fast stilling senere.

B.5.5.4 Stillingskategorier

Tabell 27: Stillingskategorier

Bispedømme	Biskop	Prost	Sokne- prest	Kapellan	Prosti- prest	Senior- prest	Spesial- prest	Sum
2018	1	9	83	7,4	3,3	0,5	3,8	107,4
2019	1	10	82	6,8	4,5	0,5	4,7	109,5

Tallene for 2019 inneholder også stillinger som pr. i dag ikke er besatt med fast ansatte. Ved nytillsetninger i 2019 er bla. en stilling endret fra kapellan til prostiprest. En kapellanstilling er også for tiden bemannet med en seniorprest. En 75 % soknepreststilling ble endret til kapellanstilling, med begrunnelse i at det allerede er to sokneprester til i samme fellesrådsområde. Erfaringsmessig er det fornuftig å ha både kapellanstillinger og prostipreststillinger som «nybegynner»-stillinger. Dette gir rekrutteringsstillinger som er etterspurt av nyutdannede prester. Vi vil gjøre tilsvarende vurderinger framover.

Livsfasepolitikk

Hamar bispedømme ønsker å føre en livsfasepolitikk som innebærer alle livets faser og de

utfordringer som er i de forskjellige fasene. Arbeidsplanene tilpasses den enkeltes hverdag, og det er en målsetting med minst mulig kveldsarbeid.

Flere som tilsettes i distriktene flytter ikke med sin familie, men har pendlerstatus. I disse tilfellene er det viktig å legge arbeidsplanene slik at de kan ha lengre fri sammenhengende og mulighet til å ha hjemmekontor jevnlig.

Nyutdannede prester må følges godt opp både ved bruk av innføringsprogrammet for nye prester og ved utarbeidelse av gode og romslige arbeidsplaner. Livsfasepolitikken skal også ta vare på de som er godt voksne, slik at de står så lenge som mulig. Her er det viktig med gode samtaler om hva som sliter, og hva som skal til for å stå lenger. Fritak for beredskap og konfirmantundervisning er noe som vi har gode rutiner for å legge til rette for.

B.5.5.5 Kompetansebygging

Arbeidsveiledning

Tabell 28:Arbeidsveiledningsgrupper i Hamar bispedømme

	2015	2017	2018	2019
Antall grupper	1	5	6	6
Antall deltakere	6	25	31	35
Antall prester	6	18	22	25
Antall fellesrådsansatte	0	7	9	10

Hamar bispedømme hadde i 2019 seks arbeidsveiledningsgrupper. Alle gjennomføres som lukket løp over to år, med seks veiledningssamlinger årlig. Ved bevisst satsning er ABV-tilbudet økt.

Det er en målsetning at ABV-gruppene er tverrfaglige. Men ettersom det av mange grunner er krevende å rekruttere deltakere med fellesråd som arbeidsgiver, så er det større andel prester som deltar i veiledningen. Med seks ABV-grupper i virksomhet, har vi et tilbud som tilsvarer behovet i prestatjenesten. Dersom fellesrådene i større grad enn i dag ønsker å benytte muligheten for veiledning for sine ansatte, vil antallet grupper måtte øke noe. I tillegg til veiledning i gruppe, gis det mulighet for individuell veiledning der slikt behov oppstår.

Hamar bispedømme etterstreber et regionalt samarbeid om veiledning, og har konkret erfaring med dette både overfor Nidaros, Møre og Tunsberg bispedømmer. Vi imøteser videre utvikling av slikt regionalt samarbeid, for å løse de utfordringene organiseringen av veiledningstilbudene byr på.

B.6 Demokrati og effektivitet

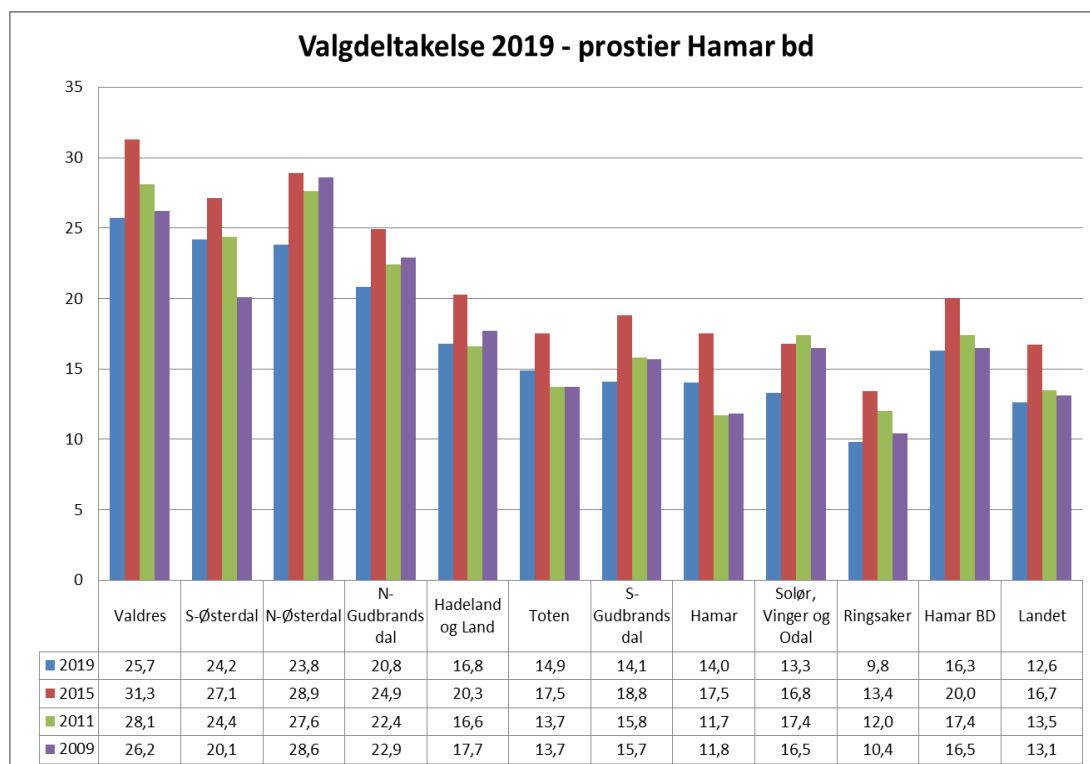
Strategisk mål: Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

B.6.1 Kirkevalg

Resultatmål: Oppslutning om kirkevalg opprettholdes

Valgdeltagelse

I 2019 var det 16,3 % av velgerne som brukte stemmeretten i Hamar bispedømme i valg av menighetsråd og bispedømmeråd, mot 20,0 % i 2015.

Vi er rimelig tilfreds med valgdeltakelsen i Hamar bispedømme i 2019, selv om den var lavere enn for fire år siden. Kirkevalget i 2015 hadde en særskilt mobiliserende sak i form av kampen om liturgi for inngåelse av ekteskap mellom likekjønnede. En tilsvarende mobiliserende sak var det ikke i årets kirkevalg. Det er grunn til å anta at valgdeltakelsen kan øke noe ved å gjøre forhåndsstemmingen noe mer tilgjengelig, eksempelvis gjennom å tilrettelegge for elektronisk valg.

Hamar bispedømme har høyest valgdeltakelse i landet. Av de 19 sokn i landet med valgdeltakelse på over 50 % av de stemmeberettigede, var 7 i Hamar bispedømme. Søre Elvdal sokn i Engerdal hadde hele 68 % valgdeltakelse, og var med det nummer 2 i landet. I Engerdal kommune var for øvrig valgoppslutningen totalt 58,7 % - høyest i landet. Elverum sokn og Hamar sokn kom på respektive andre og fjerde plass i antall personer i et sokn som avla stemme ved kirkevalget.

Ved bispedømmerådvalget i Hamar ble det stilt 3 lister. Åpen folkekirke fikk 18 191 stemmer, hvorav 5 049 var rettede stemmesedler. Nominasjonskomiteens liste oppnådde 11 444 stemmer, hvorav 3 570 var rettede stemmesedler. Bønnelista fikk 2 698 stemmer, hvorav 778 var rettede stemmesedler. Åpen folkekirkes liste fikk 56,3 % av stemmene og 4 representanter i bispedømmerådet. Nominasjonskomiteens liste fikk 35,4 % av stemmene og 2 representanter i bispedømmerådet. Bønnelista fikk 8,3 % av stemmene og 1 representant i bispedømmerådet.

Bispedømmerådet kompletteres med biskop, en representant valgt av prestene i bispedømmet og en representant valgt av øvrige kirkelig tilsatte i bispedømmet.

Kjønnsfordeling

På Nominasjonskomiteens liste var det 50 % kvinner og 50 % menn, på Åpen folkekirkes liste var det også like mange menn som kvinner, mens det på Bønnelista var 4 menn og 3 kvinner. Av de leke valgte representantene i bispedømmerådet er det 4 kvinner og 3 menn, noe som betyr over 40 % representasjon av hvert kjønn. Medlemmene som er valgt av henholdsvis prestene og de lek kirkelig tilsatte er begge menn. Med kvinnelig biskop blir den totale kjønnsfordeling i bispedømmerådet 50/50.

Ungdomsrepresentasjon

Alle kandidatlistene til valg av leke medlemmer av bispedømmerådet oppfylte målsettingen om minst 20 % ungdomsrepresentasjon. Ingen av listene for valg av prest eller lek kirkelig tilsatt hadde ungdomsrepresentasjon. Det ble ikke valgt inn representanter i bispedømmerådet som er under 30 år.

Fra kirkevalget 2019 ble innført ordning med mulighet for å kumulere de øverste plassene på nomineringslistene, samt ordning med et minimum på 5 % personstemmer for å endre sammensetningen på nominasjonskomiteens liste. Disse ordningene gjør at plasseringen på listene blir av større betydning enn for tidligere valg.

Kurs for nye menighetsråd

Bispedømmerådet avholdt senhøsten 2019 kurs for medlemmer i de nyvalgte menighetsrådene i alle bispedømmets 10 prostier. Med totalt ca. 900 deltakere møtte gjennomsnittlig over 5 personer fra hvert av bispedømmets 163 sokn. Kursene ga en grunnleggende innføring i menighetsrådets virksomhetsansvar, i tillegg til å starte en prosess med å lage lokalt tilpassede strategier.

B.6.2 Effektivitet

Resultatmål: Reduksjon i administrative kostnader

Hamar bispedømme har som følge av omorganiseringen av merkantile tjenester i rettssubjektet Den norske kirke i 2019 redusert med 2,7 administrative stillinger sammenliknet med 2018. Reduksjonene vil først i 2020 få en økonomisk helårlig effekt i størrelsesorden 1,7 millioner kroner. Det vil ultimo 2020 bli foretatt ytterligere reduksjoner, som igjen vil gi økonomisk helårlig effekt for regnskapsåret 2021. Det er utfordrende å bruke regnskapssammenlikninger mellom 2018 og 2019 for å reflektere den faktiske reduksjonen som er skjedd i 2019.

C. Biskopens virksomhet

I 2019 gjennomførte Hamar biskop visitaser i soknene i fem fellesrådsområder; Hamar, Våler, Vestre Toten, Jevnaker og Dovre.

Visitaser er ett av biskopens viktigste redskaper. Gjennom visitasen får hun mulighet til å møte den lokale kirkelige stab og de kirkelige råd. I tillegg er det mange treff med lokalsamfunnet, både den politiske ledelse og nærings- og kulturliv. Programmene er utarbeidet lokalt, og er preget av møter

med ulike tiltak, samtaler og foredrag. Ved at det er den lokale kirke som i stor grad bestemmer innholdet må det antas at visitasen også blir et godt strategisk verktøy også for menighetene, blant annet ved å «åpne dører» som før har vært lukket. Hamar biskop utarbeider et visitasforedrag som er strukturert etter bispedømmets resultatmål, og det gis konkrete utfordringer til menighetene. Alt dette må sees i sammenheng med arbeidet for å nå de fastsatte mål. Flere av utfordringene i 2019 har adressert de strategiske mål på en konkret måte. Her vil vi vise til noen eksempler sett i lys av de nasjonale resultatmålene:

Gudstjenestelivet blomstrer og flere søker dåp og trosopplæring

Alle menighetene ble utfordret til å se på sitt årshjul for gudstjenester og aktiviteter for å vurdere hvilke type anledninger man kan skape for folk til å komme til gudstjeneste. Det handler blant annet om trosopplæring, kirkemusikk og samarbeid med andre aktører i lokalsamfunnet. Et viktig fokus med de kirkelige stabene er tverrfaglighet, og muligheter i å skape ting i sammen. Menighetene ble også utfordret til å arbeide med dåp, og hvordan man kan kommunisere dette ut i sitt lokal samfunn.

Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Under alle visitasene ble det tematisert at skolen nå får ny overordnet plan i 2020. Dette betyr at kirken må være i forkant, og være trygge og sikre i sin relasjon med skolene. Alle menighetene er derfor utfordret til å sammen med kommune, skole og barnehage se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke. Hamar biskop utfordret stab og råd til å ta i bruk medlemsundersøkelsen i Den norske kirke, for sammen å kunne diskutere om resultatene gjør at man må gjøre ting annerledes som kirke i sin kommune.

Flere får lyst til å jobbe i kirken

Under visitasene i Vestre Toten, Jevnaker og Dovre ble det utfordret til å snakke med ungdom om kirkelig tjeneste.

Oppnådd resultat

Det er vanskelig å måle resultatene av visitaser. I 2020 vil det holdes oppfølgingsmøter ved de nevnte soknene, og disse møtene kan gi indikasjoner på resultater. I 2019 har det blitt gjennomført oppfølgingsmøter for noen av visitasene holdt i 2018, og erfaringen viser at flere av utfordringene har blitt håndtert, mens andre utfordringer vil det ta lengre tid å følge opp. Enkelte av utfordringene som er gitt ønsker ikke menighetene å gjøre noe videre med, ofte på grunn av at de ikke anser dette som relevant eller at det er for lite ressurser. Uansett må dette arbeidet inngå som en del av et større strategisk arbeid for å bedre resultatene. Det er prostens som har ansvar for å følge opp menighetene videre. Øvrige utfordringer og beskrivelser fra visitasene finnes i *Visitasprotokoller for 2019*.

Samarbeid med andre viktige samfunnsaktører

Hamar biskop har over lengre tid utviklet et godt samarbeid med viktige samfunns partnere i bispedømmet. Samarbeidet med Høgskolen i Innlandet, Anno Museum, Hamar bibliotek og Statsarkivet ble i 2019 videreført gjennom markeringen av «Bokas år». Dette resulterte blant annet i en kulturkveld i Hamar domkirke som satte fokus på boken som livshjelper. Biskopen sitter i nasjonal styringsgruppe for *Rød Knapp, Stopp volden mot kvinner* sammen med flere organisasjoner i sivilsamfunnet. Hun er også med i fakultetsstyret ved Det teologiske fakultet.

Historiske markeringer

I 2019 ble det høytidelig markert med gudstjeneste og minnemarkering at det var 75 år siden 18 teologiske kandidater i hemmelighet ble ordinert til prester i Helgøya kapell. Den dramatiske ordinasjonen på Helgøya er enestående i norsk kirkehistorie og har også vakt internasjonal oppsikt.

Også i 2019 deltok biskopen på Olsok-gudstjeneste i Hamardomen. Dette er en del av satsningen mot 2030, sammen med *Olavsseminaret* på Granavolden og forberedelsene til *Dale Gudbrand 2021*.

Beredskap

Hamar biskop har sete i Fylkesberedskapsrådet, og det var gledelig at når nytt råd skulle settes i forbindelse med fylkessammenslåing ble kirken gitt plass. Gjennom denne rollen blir biskopen del av beredskapsarbeidet, og kan være en ressurs for Fylkesmannen virksomhet.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

A. HMS/Arbeidsmiljø

Sykefravær inkl. vurderinger

Tabell 29: Sykefravær i %

	Totalt			1-3 dager			4-16 dager			16 dager – 8 uker			Over 8 uker		
	Alle	M	K	Alle	M	K	Alle	M	K	Alle	M	K	Alle	M	K
Presteskaper	5,3	4,6	6,1	0,3	0,3	0,4	0,8	0,6	1,1	1,0	0,9	1,2	3,2	2,9	3,5
Alle ansatte	5,4	4,4	6,6	0,3	0,2	0,5	1,0	0,5	1,5	1,0	0,8	1,3	3,0	2,8	3,3

Målsettingen til Hamar bispedømme er å komme ned på 5 % i totalt sykefravær. Dette målet er ikke nådd. Totalt sykefravær går nedover og er i 2019 5,4 % mot 5,8 % i 2018. Selv om utviklingen går i riktig retning, tilsier dette at videre tiltak for å redusere sykefraværet er nødvendig.

Det er ikke utarbeidet egne tall for administrasjonen i 2019, kun for presteskaper og for alle tilsatte. Ut fra tallene kan vi likevel lese at sykefraværsprosenten for administrasjonen har økt i 2019 blant kvinnene. Blant mennene i administrasjonen er sykefraværet lavt, kun noen enkelte egenmeldinger. Blant kvinnene har det i 2019 vært to lengre sykemeldinger.

I presteskaper har sykefraværet gått ned både blant kvinner og menn, men det er fortsatt høyere sykefravær blant kvinner enn det er blant menn. Korte sykefravær, 1-16 dager, er lavere enn i 2018. Usikkerheten om prestenes bruk av egenmelding er fortsatt tilstede. Langtidssykemeldinger, over 8 uker, er marginalt høyere i 2019 enn det var i 2018. Totalt sykefravær blant mennene har gått ned fra 5,2 % i 2018 til 4,6 % i 2019, mens for kvinnene har det gått ned fra 8,1 % i 2018 til 6,1 % i 2019.

Det legges stor vekt på oppfølging av de sykemeldte i henhold til NAV sine krav og det er avholdt flere dialogmøter i 2019. De fleste av de som har vært langtidssykemeldt i 2019 er tilbake i jobb.

Det jobbes systematisk med å få prestene til å overholde arbeidstidsbestemmelsene. Det legges stor vekt på forutsigbarhet når det gjelder skille mellom fritid og arbeid. Tidsregnskapet viser at det fortsatt er prester som har høyt plusstimetall, men det er færre enn det har vært tidligere år. Det er en god utvikling og spesielt i et år med mye vakanser og stor utskifting i presteskaper. Oppfølging av tidsregistreringen er en viktig del av personalomsorgen i Hamar bispedømme. Det har vært avholdt mange møter i 2019 for å hjelpe prester/proster til å prioritere i arbeidet sitt og komme ned i antall plusstimer. Det er lagt til rette for avspasering. Vi har som mål å få arbeidsplanene og tidsregnskapene til å samsvare slik at timer ikke går tapt på avregningstidspunktet.

Medarbeiderundersøkelsen

Hovedrapporten til medarbeiderundersøkelsen ble presentert på prostemøte og stabsmøte på bispedømmekontoret i begynnelsen av desember. Her ble det også gitt føringer for den videre oppfølgingen på prosti-/ avdelingsnivå.

Svarprosenten på 80 % er tilfredsstillende, men det er utfordrende at 2 av 10 prostier og en avdeling på bispedømmekontoret ikke får egen rapport pga. for få besvarelser. Det er laget egen rapport for bispedømmekontoret som inkluderer alle medarbeidere på kontoret. For den videre oppfølging i prostier uten egen rapport, vil resultatene for hele virksomheten bli lagt til grunn.

Resultatene for Hamar bispedømme som helhet ligger i hovedsak på linje med eller under snittet for rDnk. Det er en utvikling i positiv retning på enkelte områder sammenlignet med 2018. Det er imidlertid store prostivise forskjeller. Rapportene danner et godt grunnlag for videre oppfølging i prostiene og avdelingene.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

Hamar bispedømme forholder seg til de rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold som er utarbeidet av Arbeidsmiljøutvalget sentralt. Disse er blitt behandlet i regionalt arbeidsmiljøutvalg, og alle ansatte har fått dem tilsendt. Rutinene har også vært omtalt på prostisamlinger og stabsmøter for alle ansatte. De er lagt ut på hjemmesiden og intranett slik at de er enkle å finne ved behov. Det har ikke vært varsling i 2019 i Hamar bispedømme.

Rutiner for varsling om avvik

Det samme gjelder rutiner for varsling om avvik. Det er behandlet 4-5 avviksaker i 2019. Det er stort sett avvik i forbindelse med kirkelige handlinger som er kommet inn. Disse er behandlet etter de retningslinjer som er vedtatt i Arbeidsmiljøutvalget sentralt.

Retningslinjer for håndtering av rusmiddelproblematikk og etiske retningslinjer

Både *Retningslinjer for håndtering av rusmiddelproblematikk* og *Etiske retningslinjer for rettssubjektet Den norske kirke* ble vedtatt i Arbeidsmiljøutvalget sentralt i 2019. Alle ansatte i Hamar bispedømme har fått disse tilsendt og de ligger lett tilgjengelig på hjemmesiden og intranettet. Prostene har også gjennomgått disse retningslinjene på sine konvent med prestene. Det er oppnevnt en AKAN-kontakt i Hamar bispedømme.

B. Likestilling

Hamar bispedømme jobber systematisk og bevisst for å bedre likestillingen mellom kjønnene og for å hindre diskriminering når det gjelder kjønn, funksjonsevne, etnisitet og samlivsform. Dette gjøres ved tilrettelegging for ansatte med behov, slik at det blir en god arbeidsplass for alle. Det spørres ikke etter samlivsform i utlysningsteksten og blir ikke vektlagt ved tilsettinger. Livsfasepolitikken bidrar til å tilrettelegge for god arbeidssituasjon for begge kjønn og ulike livssituasjoner.

Tabell 30: Kvinneandel i presteskaper og lederstillinger i administrasjonen

	Kvinner	Menn	Årsverk totalt	Kvinneandel 2017	Kvinneandel 2018	Kvinneandel 2019
Prester	48,7	57,5	106,2	40,3	42,7	45,9
Biskop og proster	5	6	11	30	40	45,5
Lederstillinger i adm.	0	3	3		0	0

Hamar bispedømme har som målsetting at det skal være likt antall kvinner og menn tilsatt i presteskaper. I 2019 var 46 % av de ansatte prester kvinner, mens i 2018 var det 43 %. Det går i riktig retning og har gjort det de siste årene. Dette er noe som vi er veldig godt fornøyd med.

Pr. 31.12.2019 var den én kvinnelig biskop og 4 kvinnelige proster. En av de kvinnelige prostene fratrer 01.01.2020, og vil bli erstattet med en mann. I 2019 økte andel kvinner blant biskop og proster til 46 %.

Kvinneandelen blant lederne i administrasjonen er 0. Det er 3 ledere ved Hamar bispedømmekontor og alle er menn. Det er det samme som det var i 2018.

Antall kvinnelige søkere til prestestilling i Hamar bispedømme er hele 57 % av søkerne. Dette er en stor økning fra 2018 hvor kvinneandelen var på 42 %. Dette er Hamar bispedømme godt fornøyd med.

Ser vi på antall kvinner som er tilsatt i stilling i 2019, har det skjedd i 47 % av tilsettingene, mens det var 50 % i 2018. Det positive er allikevel at vi har økt kvinneandelen i presteskaper totalt.

C. Vurdering av mislighetsrisiko

Hamar bispedømme baserer seg på Den norske kirkes etiske retningslinjer i sitt arbeid med etiske standarder, noe som innebærer en bevisstgjøring vedrørende for eksempel habilitet og nærstående parter. Dette medfører nødvendigvis ikke at risikoen for misligheter er eliminert i virksomheten, men at den anses som relativt lav og at rutineene er tilfredsstillende for å redusere risiko og avdekke eventuelle tillitsbrudd.

Bispedømmeadministrasjonen har ikke ansvar for bankhåndtering, og det er heller ingen kontantkasse i virksomheten. Videre forefinnes regnskapssystemer som sikrer at alle utgiftsbilag skal godkjennes av 2 personer. Alle utgående brev fra virksomheten, herunder forpliktelser, godkjenninger mv., skal undertegnes av saksbehandler og kontraseres av stiftsdirektør.

Del V. Vurdering av framtidsutsikter

Hamar bispedømme vurderer evnen til å kunne nå fastsatte mål og levere resultater framover som overveiende gode. Uansett vil det være flere forhold både i og utenfor virksomheten som påvirker mulighetene til å utføre vårt samfunnsoppdrag.

Medlemsundersøkelsen i Den norske kirke har gitt oss god og interessant informasjon om medlemmers holdninger og meninger om kirken. I Hamar bispedømme er den største gruppen av respondentene i segmentet «gul gruppe». Denne beskrives som en gruppe som er åpen for tro og/eller besøker kirken flere ganger i året. Undersøkelsen viser at 88 % av medlemmene har besøkt kirken i løpet av året, og 55 % har vært der mellom to til fem ganger. De fleste har vært og besøkt kirkegården/gravplass (68 %), og 57 % har vært i en gravferd. 18 % har vært på gudstjenester uten spesielle anledninger. Alle disse tallene bekrefter det statistikken og analyser har vist i bispedømmet over tid, nemlig at folks gudstjenestevaner er knyttet mer til anledning enn av vane. Derfor er vi tydelig fra bispedømmets side på at det må arbeides med å skape de gode anledningene, som er i tråd med de liv som folk lever. Å skape tilhørighet er svært viktig, noe som skapes gjennom relasjoner og tillitsbyggende arbeid over tid. Kirken må oppleves som relevant, og møte de reelle behov som finnes.

Tallene fra medlemsundersøkelsen viser at en høy andel av medlemmene ønsker å velge dåp, kirkelig begravelse og kirkelig konfirmasjon hvis dette var aktuelt i dag. Kirkelige vielser er derimot på kun 59 %, noe som underbygges av nedgangen vi har sett i antall vielser fra 2018 til 2019. Selv om mye av nedgangen skyldes at antall ekteskapsinngåelser går ned generelt, bør kirken kunne ha et fokus på vielser i årene fremover.

Over to av tre foretrekker å finne informasjon på nettet. Dette er noe kirken må ta inn over seg, og det er et stort forbedringspotensial i Hamar bispedømme. At menighetene har nettsider som er oppdaterte og med relevant informasjon, samt bruker sosiale medier for å fremme aktivitet som skjer, er avgjørende for en kirke i en moderne tid. Hamar bispedømme vil i 2020 ansette en prosjektleder som vil få oppdraget å arbeide målrettet med menighetene nettopp for å få på plass gode løsninger.

Gjennom menighetsrådskurs, besøk i menighetene og under bispevisitaser er det tydelig at kirkebyggene har en veldig viktig rolle i folks liv. Dette underbygges av medlemsundersøkelsen, hvor 78 % er helt enig i at det er viktig at kommunen vedlikeholder kirkebyggene. Dette viser hvor viktig det vil være for kirken i årene fremover å få til gode relasjoner til bevilgende myndigheter, blant annet for å kunne ivareta kirkene i hele landet. Kirkebyggene er tradisjonsbærere, hellige rom og symbolbærere i et lokalsamfunn, og ikke minst viktige samlingsarenaer når samfunn rammes av alvorlige hendelser. Økningen i antall åpne kirker over flere år viser også den samme trenden; og det er viktig å gjøre rommene mer tilgjengelig, både for pilegrimer og beboere.

I 2019 fikk bispedømmet flere diakonstillinger, og 76 sokn har nå diakonal betjening. Dette er viktige stillinger i lokalsamfunnet, og gjennom denne prosessen har vi sett hvor viktig det er med god relasjon til kommunens administrative og politiske ledelse. Ofte handler det om å forklare og synliggjøre hva kirken kan bidra med inn i det øvrige velferdstilbudet i kommunene. Her har kirken en stor mulighet til å være enda tydeligere i årene fremover.

Ellers er den store utfordringen knyttet til rekrutteringssituasjonen. I 2019 har det vært flere stillinger som måtte lyses ut på nytt på grunn av få eller ingen søkere. Det er dramatisk, og bispedømmet har i 2020 en rekrutteringskampanje gående med mål om å vise frem bispedømmet som en god arbeidsplass.

Det er gode muligheter for å nå resultatmålene i årene fremover, men det krever en strategisk og tydelig retning på arbeidet. Hamar bispedømme vil i 2020 starte satsningen på rekruttering, dåp og kirken på nett. Alle disse områdene vil ta tid å utvikle, og det må derfor være forankret i langsiktige mål som går over flere år. Kirken er viktig for folk, det er neppe noen annen samfunnsinstitusjon som er i nærheten av å ha den tilslutningen som kirka har i vårt bispedømme. Det betyr ikke at det ikke er utfordringer, og at det er mye arbeid som ligger foran oss, men det gir oss grunn til å møte årene fremover med optimisme og fremtidstro.

Del VI. Årsregnskapet

Budsjettgruppe 1A

Hamar bispedømmeråd mottok i 2019 en samlet tildeling på kr. 149 971 000,- fra Kirkerådet. Driftstildelingen for 2019 var på kr. 112 260 000,-.

Hamar bispedømmeråd har et mindreforbruk på drift ved utgangen av 2019 på kr. 1 654 651,-. Dette utgjør 1,5 % av tildelingen.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1A - Driftsregnskapet	31.12.2019	31.12.2019	
Inntekter	-1 553	-297	1 256
Vareforbr/tilskudd	2 209	307	-1 902
Lønnskostnader	101 088	99 842	-1 246
Andre driftskostn	8 861	12 408	3 547
Sum budsjettgruppe 1A	110 605	112 260	1 655

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Hamar bispedømme ble i 2019 gitt tilskudd fra Kirkerådet på kr. 37 711 000,- til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning, kirkemusikk og Opplysningsvesenets fond. Hamar bispedømme utbetalte i 2019 kr. 24 637 425,- i tilskudd til menigheter vedrørende trosopplæring og kr. 12 920 000,- til annen kirkelig virksomhet (vedrørende diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk). I tillegg ble det utbetalt kr. 783 000,- vedr. midler fra Opplysningsvesenets fond. Ubrukte midler på tilskuddet til diakoni, undervisning og kirkemusikk – kr. 443 000,- søkes overført til 2020.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	31.12.2019	31.12.2019	
Trosopplæring	24 637	24 565	-72
Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	11 920	12 363	443
Domkirke (Oslo og Nidaros)			-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl OVF utbet til eksterne)	783	783	-
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	37 340	37 711	371

Særskilt om OVF-tilskuddet

Tilskuddet fra OVF ble gjort på bakgrunn av søknader vedtatt i bispedømmerådet. Tildelingen 2019 var på kr. 783 000,-.

Spesifikasjon av Ovf-midlene: OVF	2019		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Administrasjon	43 000	43 000	-
Diakoni	95 000	95 000	-
Barn og unge	301 000	301 000	-
Gudstjenesteliv	15 000	15 000	-
Kirkemusikk og kultur	185 000	185 000	-
Samisk kirkeliv	-	-	-
Andre fellestiltak (inkl SMM)	144 000	144 000	-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner	-	-	-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	783 000	783 000	-

 Gunhild Tomter Alstad
 bispedømmerådsleder

 Freddy Knutsen
 stiftsdirektør

Hellige rom

for alminnelige liv

Folkekirka i Hamar bispedømme vil

- formidle livets og kjærlighetens Gud og utfordre til handling
- gi verdighet og håp gjennom evangeliet om Jesus Kristus
- være til stede der mennesker er

TILHØRIGHET

- invitere til gudstjenester og kirkelige handlinger som gir fellesskap og kristen livstolkning
- forvalte og fornye kultur og tradisjoner knyttet til kirkebygg, kirkegårder og pilegrimsvirksomhet
- bidra til trygge lokalsamfunn og deltakelse, demokrati og inkludering i menighetene

NESTEKJÆRLIGHET

- kjempe for menneskeverd og verne om skaperverket
- fornye engasjementet for misjon og diakoni
- bidra til samtaler om religion, livssyn og verdier

BARN OG UNGE

- invitere til dåp og en inkluderende trosopplæring
- videreutvikle samarbeidet med barnehager og skoler
- fremme aktivt barne- og ungdomsarbeid i samarbeid med organisasjoner

DEN NORSKE KIRKE
Hamar bispedømme

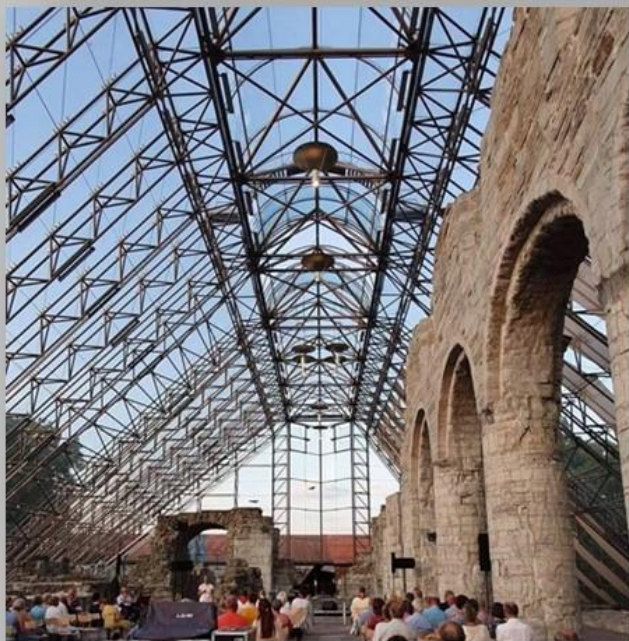
Bilde forside: Fra dåpsgudstjeneste i Vinger kirke. Foto: Karin Palm Johnsen

Bilder bakside:

1. Olsokgudstjeneste i Hamardomen 28.07.2019. Foto: Guttorm Eidslott
2. Ulykkesmarkering i Våler i Hedmark 10.01.2019. Foto: Lars Erlend Kielland
3. Friluftsgudstjeneste på Blivgodt v/sokneprest i Vardal og Bråstad, Roger Brevik. Foto: Privat
4. Sokneprest i Elverum, Geir Wiknes i samtale med besøkende på utdanningsmessa på Lillestrøm 07.01.2019.
Foto: Liv Torhild Bråthen

Hellige rom for alminnelige liv

DEN NORSKE KIRKE

Hamar bispedømme

Postboks 172 2302 Hamar Besøksadresse: Folkestadgate 152

Telefon 62 55 03 50 www.kirken.no/hamar hamar.bdr@kirken.no